Augustinus de [illegible] obediencie

Item Hec omnibus creata virtus est optima sed inter omnes virtutes excellit obediencia. Sola obediencia virtus est que ceteras virtutes menti inserit insertasque custodit. Igitur inter omnes virtutes obediencia est optima difficillima est enim quod semper quempiam agere quod non facit obediens

Seneca

Grande est scire quid velis et quid nolis. Ipsa vero instabilitas stultus est et mutabilis ut legitur in libro sapiencie Stultus ut luna mutatur. Et Seneca Stultus est cui nichil diu placet vel cui nichil constat

Item Obediencia est spontanea intuitu dei proprie voluntatis abnegacio. Item obediencia est que menti virtutes inserit insertasque custodit

Obediencia est firmissimum regularis observancie fundamentum quo deficiente omnis religio, quia certo fundamento omne est certum et quod superedificatur. Constans est sacrificium quod requirit deus dicens Obedienciam volo et non sacrificium. Ista est illa virtus que homines tamquam agnum ligatum ducit ad victimam

Hec virtus et obediencia necessaria est in religione quia ordo animus est et inferio

ria a superioribus moneantur ad frequen-
ciores pagendas Cyrilli sicut in aliis
et actu quorum in moralibus Et ideo secundum
Tho. Status religionis sit quoddam disciplina
vel exercitium tendendi ad perfectionem
tamen aliqui devotio sua vel arbitrium in
servant et exercitium religiosi quasi discipuli
sub magistro ;

Notandum

Ad hoc ergo posuit homo in medio
et sub virga discipline vivendi et mala
sua ibi corrigeret Corrigibilitas est magis
bonum quam presens vite vel de majoribus ; hoc bo-
no amoto bonum est peccatori si magis
non fuisset natus est ei de pena vel
confusionem quam homo

Notandum

Quia ad hoc ad religionis observantiam exteriori
vel ad interioris hominis reformationem
spiritus sancti inspiratione in spiritualibus ordinatum est
qui non intelligit ipsa instrumenta
per arte reputat Interior reformatio in spiritu
mentis consistit / quia et interior homo et
imago dei in mente solum Exterior homo
in corpore quod per debitum corruptionis quod ex
peccato primi ut languescit mori et inimica
anima — est deus in deo ... boni ...
fuit in similitudinem eius ad eius ymaginem creata

Nota

De commendacione religiosi status sciendum
est quod inter omnes status viatorum status religiosorum
est optimus. Unde de religiosis sic dicitur ubique in
ps. illud ps. Ecce quam bonum et quam iocundum
habitare fratres in unum

¶ Est itaque bonum valde utile, valde delec-
tabile et valde honorabile

In primis ergo hiis omnibus habentur consideranda
Primo igitur considerandum est de utilitate religiosi status
et quo sit utilis quia vir intrando in eum sit valde
meritorius ad salutem, et satisfactorius pro peccatis
commissis, et divine gracie impetratorius
Nam ipsa religio est quedam holocaustum quod quis
totum quod habet offert deo ut dicit Gregorius super Ezechielem

¶ Est ergo religiosi status venerabilis ob suam tri-
plicem principalem utilitatem

Prima utilitas purgatoria vel satisfactiva oblacionis
2a util. meritoria vel votiva obligacionis — Nota utilitas triplex
3a utilitas impetratoria vel cultiva remedii

In prima igitur utilitas religiosi status est purgato-
ria vel satisfactiva oblacionis, quia vir se totum offert
in divinum obsequium renuncians omnibus que possideret cum
omni sua cupiditate, mundo scilicet carni et proprie vo-
luntati totum offerens deo

¶ Est ergo purgativus religiosus status tripliciter
Primo igitur quia in ingressu purgat hominem perfecte, 2o quia ibi
vivit purius, 3o quia si cadit surgit velocius.

Sc(un)do q(uia) p(er) religionis ingressu(m) homo purgat(ur)
perfectius (citius) et plenius q(ua)m si maneret in s(e)c(u)lo
unde dicit(ur) in Eccl(esiaste) octavo p(er) Salomone(m) non
est homo sup(er) terra(m) qui faciat bonu(m) et no(n)
peccet. Sed de hijs qui su(n)t in patria dicit(ur)
Apoc(alipsis) xiiij Sine macula s(un)t an(te) tronu(m) dei
unde ingredi p(otes)t in illa(m) nisi primo purgat(ur)
maculis p(e)cc(at)or(um) q(uan)tu(m) ad culpa(m) et debitu(m)
~~et debitu(m)~~ pene. S(ed) citius et plenius in re-
ligione q(ua)m in s(e)c(u)lo purgari et h(oc) p(ro)p(ter) tres modos
dolo(ris)? p(ro)p(ter) exercitia sp(irit)ualia
p(ro)p(ter) exercitia corporalia
p(ro)p(ter) exer(citi)a temporalia
1o Quantu(m) ad p(ri)mu(m) su(n)t in religione exercitia sp(irit)ualia
plura q(ua)m in s(e)c(u)lo ut puta divini officij / orac(i)o(n)es
private / medi(tatio)nes misterior(um) (christ)i et passionis eius
frequens ... in articulo ... / et confessio aqui-
... confessio generalis / et h(uius)modi Et
q(uan)to plus ... sue volu(n)tati ...
Unde dicit s(anctus) Thom(as) ij. ij. q. ultima Nobilis
doct(or) ... p(er) ingressu(m) religionis i(d est) p(ro)fessionem q(uas)i
q(uo)d aliquis plena(m) om(n)i(u)m p(e)cc(at)or(um) remissione(m) sicut p(er)
assump(ti)onem cruci(s) p(ro)p(ter) qua(m) aliquis paratus est martiriu(m)
sustinere p(ro) fide unde hoc holocaustu(m) maior(em) q(uo)d
excedit om(n)e(m) genus satisfactionis et habet(ur) in decret(is)

xvi q. j admonem[us] vnum religiosum quemlibet qui
ic[ir]co deo offert Nam in vite p[atr]um legitur quando
quis [con]sequitur ingrediens religionem et p[ro]fitens
quam [con]sequitur bapt[ismum]
2o ho[c] fit p[ro]pter varia corporalia vt s[unt] vigilie
innia abstinentia disciplina dormire vestitus frigus 2o
estus et alia incommoda corporalia Dicit enim c[on]-
g[r]uere bonorum q[uod] s[unt] penalia sicut in grad[u] sic
satisfactoria et purgatoria p[e]cc[at]orum s[ecundu]m Thomam labor
religiosus o[mn]em aliam satisfactionem transcendit
Vnde nich[il] astulpho dicit q[uod] [con]quirienti [con]-
missum penitentia impone[re] p[ro] multos annos s[ed] magis
sibi consulitur ad ingrediendum religionem loco tam
asp[er]e penitentie et sibi utilius fore xxxiij q. ij
admonem[us] Inf[ra] et dicit Reliquum ho[c] malignum s[ed]
ingredi monasterium humiliter sub manu abbatis
3o fit ista purgatio p[ro]pter varia manualia et 3o
mendicita[s] q[uo]d est varie. Sunt aliq[ui] coquine
cultores herba[rum] sunt pomaria q[ui]d alio
artificio et alios labores p[ro] obedientia et non p[ro]p[ter]
sui commodum et si videantur similia tamen quia fiunt
p[ro]p[ter] deum non p[ro]p[ter] sui commodum s[unt] purgatoria et
meritoria Zo
Tercio est religionis status purgatiuus q[uia] ibi
homo viuit purius vt dicit Bernardus q[uam] in s[e]c[u]lo
et ho[c] p[ro]p[ter] 3a bona religionis essentialia s[cilicet] p[ro]pter obedientia[m]

integritatem / propter castitatem / propter paupertatem,
obedientia quia eradicat propriam voluntatem que est
causa omnium malorum unde Bernardus. Cessat propria volun-
tas et infernus non erit. Unde Saul rex factus
a deo cum cepit facere voluntatem suam non obe-
diens Samueli in hiis que imperaverat sibi ex
parte dei reprobatus fuit a deo, precedens peccata de
multo in paucis conferens ad interitum anime et corporis
.1. Regum .15. Et omnes ideo fideles habeant obe-
dire suis superioribus tamen in multis liberi relid
quando non sepe offenderunt. Sed religiosus in
operibus suis et sub voluntate prelati dirigens motus
et obediendo non operatur secundum se et vivit supra
purius
2o. Ideo quia vivit purius religiosus est propter casti-
tatem que celica purificat et pulchrificat animam
et corpus ab omni inquinamento carnali. Sapientie 4o. O quam
pulchra et casta generatio cum claritate, i. bono opere
cum claritate, id est cum bona fama quod fit dum
conversari religiosus vel religiosa caute ut nemo
possit aliquid mali suspicari propter nimiam familiari-
tatem cum personis unde posset malum estimari quod quia
induxit scandalum et multorum ruinam. Et si
aliquis quandoque reperiatur in gregio fidelium sicut
tamen tot dormientibus fuit in eo et bestialitates
ut vix sine impunitate potest comparatur. Quia ab
actibus carnis abstinendo sine operatione vivit purius

Tercia racio est quia vivunt purius propter paupertatem
ut Gregorius. Honorum amori inherere non
valet nisi cupiditatem que radix est omnium malorum
a cordibus funditus evellat. Quanto ergo quis magis
inheret deo, sed propter affectum tanto efficitur purior
Sed qui possidet ista temporalia ut propria difficile est
et quasi impossibile quod decernat affectum ad ea
et per consequens minus deo inhereat. Sed religiosus
cum nichil habeat ut habere posset ut proprium in
continuari sed in communi propter alia habere licitissime con
temporalia id est sublata occasione cupiditatem totaliter potest
deo inherere et per puritatem vivere. Propter istam cupidita
tem clericorum efficiuntur pleni malitiis. Sed contra religio
si boni pleni bonitate simplicitate. Ut dicit ista consequenter
secundum illud Apostoli ii Cor. viii. Paupertas eorum abundavit
in divitias simplicitatis eorum. Tertio quia per obedientiam
castitatem et paupertatem fugit religiosus occasiones ma
lorum id est merito vivunt ibi in religione purius

¶ Item Alia ratio. Religiosus status est purgatorium
quia ibi homo vivit purius ut dicit Bernardus. Sic dicit
I. Jo. ii. Omne quod est in mundo aut est concupiscentia carnis
aut concupiscentia oculorum aut superbia vite in quibus tota
iniquitas mundi consistit. Contra hanc ad triplicem ma
malicie radicem triplex est in religione remedium
scilicet castitas paupertas et obedientia. Per castitatem caro
subicitur. Unde Gala. v. Fructus spiritus castitas. Et

titas quam carnis a corruptione et feditate fuat et
fiunt vere templum spiritus sancti 1 Cor. iii. Et quia pul
chra est ista anima ad claritatem i. bonorum operum.
Per paupertatem vero omnibus [illegible] et nos subiungimus
Christo. Luc. xiiii. Qui non renunciaverit omnibus que possidet non potest meus esse
discipulus. Vel aliter paupertas separat ab omnibus terre
nis per quibus acquirendis et conservandis infinita mala
fiunt. Et ad simplicitatem columbinam et ad
prudentiam serpentinam ducit. Mat. x. Estote pru
dentes sicut serpentes et simplices sicut co
lumbe.
Per obedientiam ad subiungitur deo ut dicere possit cum
propheta Paratum cor meum deus paratum cor meum.
Per obedientiam etiam extirpatur proprius amor qui est radix
omnium malorum 1 Thi. vi. Radix omnium malorum cupidi
tas i. amor proprius secundum Augustinum.
Tertio religionis status securissimus est quia ibi
si quando cadit homo cito resurgit adiutorio et consilio
fratrum. In cuius [illegible] ut dicit Jacobus
apostolus in canonica sua c. iiij. Et ista est differen
tia inter iustos et reprobos quia iusti cadunt ante se
videntes et cognoscunt ubi cadunt et ideo resur
gunt secundum illud Proverbiorum xxiiij. Septies in die
cadit iustus et resurgit. Sed reprobi cadunt
retro et non vident ubi cadunt non cognos
cunt mala et ideo non resurgunt sicut Heli
sacerdos qui cadens retro non surrexit 1 Reg. iv.

piravit Eccz adr viri instos velox resurgit
religiosi qui scribant quando per lectio
3a [illegible] invitat nos ad resurgendum
Lectio sacra
Exhortacio fratris
Exemplacio virtutis
Primum ad primum in bono religiosi qui legunt sacr-
arum scripturarum documenta contra officio divino
In mensa et [illegible] animam suam. Scire mandavit
ordinis [illegible] / studiis precipue resurgendum probo
nona / sed audiendum contra detrimenta que conveniunt
ante et corporis [illegible] domine alteram sed cum
exhortatur ad resurgendum Surge qui dormis
inquit scriptura pauli et exsurge a mor-
tuis et illuminabit te christus ad Ephe. v.
2m adiutorium ad resurgendum est exhortatio fra-
trum ad surgendum a defectibus suis Eccl. iiij
Ve soli quia si ceciderit non habet sublevantem se
venit ad resurgendum si fuerint duo fovebuntur
mutuo per exhortacionem
3m adiutorium per alios, qui videt religiosos
operis bonum fratres [illegible] ferventi devocione [illegible]
et semel [illegible] hic vigint horis ad sur-
gendum Greg[orius] [illegible] plus movent ex-
empla quam verba monuit animum beati Ambrosii ad gustum
scripture [illegible] sed [illegible] Anthonii [illegible]
te audiens sacram scripture [illegible] Greg[orius] [illegible]

bona tamquam carbones ignitis accendentes carbo
nes mortuos scilicet resurgunt in calorem quod cadentes numquam
leditur Nam secundum sanctum Thomam ij. ij. In quo quantum per
tinet ad statum religiosi quam laici nisi faciat aliquid
contra vota essentialia religionis vel contra preceptum
vel contra scandalum Nam numquam minus scandalum
dat status hominis religiosi nobilis quod deveniunt
ad notitiam aliorum quam laici, puta blasphemando
vel huiusmodi [illegible] et huiusmodi / quam in aliis cadens
numquam leditur et iterum surgit / Sicut gutta
aque si proiciatur in ignem subito absorbetur et consumitur
ita et status religiosi quasi multa bona que ibi sunt
absorberentur per fervorem caritatis et devotionis
et inde calorem surgit E contrario laici
quasi legunt scripturarum doctrinas modicum
exhortantur nisi forte ad malum / quia non
vident nisi mala hominum generaliter mundo
[illegible] et

Tertium patet est quod religiosi observantia est
multum meritoria et hoc quod votum obligatur Illud
enim quod fit ex voto secundum quod in religione fit
magis laudabile est et meritorium quam sine voto
secundum sanctum Thomam ij. ij. Illud imperatur
a virtute superiori que est latria / votum enim est
actus latrie Item per votum firmatur voluntas in
bono tanto enim melius est opus bonum quanto
ex firmiori voluntate procedit Item ex voto

specialiter dedicatur homo, id est ei quod facit
magis placent ipsi deo ut dicit Anselmus in
libro de similitudinibus Nam qui operatur cum voto
offert fructum et arborem, et qui sine voto
fructum tantum et non arborem Ille est qui vovet
sic voluntate offert quod de cetero non habet in
suum velle
Item quia quod fit ex voto fit ex necessitate ergo minus
voluntarium et per consequens minus meritorium Respondet
Thomas quod necessitas que est coactionis involuntarium cau-
sat et devotionem excludit Necessitas autem voti
non est huiusmodi sed per immobilitatem voluntatis Votum
enim dicit Gregorius melioris propositi animi deliberatione
firmata Voti igitur obligatio non minuit
sed auget meritum quia actum magis divinum facit
Item augetur sicut per hoc quod nihil carius possumus deo offer-
re quam quod devovemus illud operari ex potestate nostra, quod facit
ille qui se et omnia sua divino servitio offert in
professione religionis Unde dicit Augustinus Non te vovisse
peniteat immo gaude iam tibi non licere quod
cum tuo detrimento licuisset Item dicit sanctus Thomas
quod etsi ipsum factum sit consideratum triste et involunta-
rium exterius propter votum, dum tamen remanet vo-
luntas implendi adhuc est magis meritorium
quam si fieret sine voto propter suam firmitatem Si autem non
manet voluntas implendi magis est ingra-
titudo et peccatum commissum et privilegium ad velle

aliquis deo subtrahere quod ei iam dedicavit Sed quia
dicitur Ecclesiastes v Cum votum voveris domino deo
[illegible] tuo non tardabis reddere quia requirit illud
dominus deus tuus Psalmus reddite altissimo vota tua Et iterum
vovete et reddite domino deo vestro Quia omnia alia
vota precellit votum sollempne religionis Unde a quolibet
voto alio absolvi potest per religionis votum propter
voti religiosi altitudinem et perfectionem
Unde dicit Gregorius quod perfectio religionis requirit
ut ea quibus vivit homo deo exhibeat Non potest
autem homo totam vitam suam actu deo exhibere
quia non est tota simul sed per in religione se exhibet
per voti obligationem Est autem triplex religiosorum votum
primum votum paupertatis
secundum votum continentie
tertium votum obediencie
Primum igitur est votum paupertatis ut scilicet aliquis
sine proprio vivat dicente domino Mat. xix
Si vis perfectus esse vade et vende omnia que
habes et da pauperibus et veni sequere me
Et ideo dicit sanctus Thomas ii. ii. Status reli
giosus est quedam disciplina per quam pervenitur ad perfectionem
caritatis et amoris dei ad quod necessarium est quod
aliquis affectum suum a rebus mundanis totaliter ab
strahat Unde dicit Augustinus in libro confessionum Minus te
domine amat qui tecum aliquid amat quod non
propter te amat Item alibi quia nutrimentum
caritatis est diminutio cupiditatis Et hoc ad quod

De obedientia

Status religionis est quaedam disciplina vel exercitium
tendendi in perfectionem. Quicumque autem instruuntur vel
exercentur ut perveniant ad aliquem finem oportet quod directionem
alicuius sequantur secundum cuius arbitrium instruantur vel exercitentur
ut perveniant ad aliquem finem quasi discipuli sub magistro
et ideo oportet quod religiosi in hiis quae pertinent ad religiosam
vitam alicuius instructioni et imperio subdantur. Unde et
vii. q. i. monachorum vita subiectionis habet verbum et discipulatus.
Imperio autem et instructioni alterius subicitur homo per obedientiam
et ideo obedientia requiritur ad religionis perfectionem.

Item obedientia est firmissimum regularis observantiae fundamentum
quo destructo destruitur omnis religio, quia corruente fundamento
necesse est corruere omne quod superaedificatur. Istud est sacrificium quod
requirit deus. Osee: Obedientiam volo et non sacrificium. Ista
est illa virtus quae [illegible] tamquam agnum ligatum dirigit ad
victimam. Haec virtus necessaria est religiosis, quia ordo
naturalis est ut inferiora a superioribus moveantur ad
suas actiones, quod patet quia [illegible] sicut dicit Gregorius in
moralibus

alicuius rei indigeamus possidere aliorum cum cum
ad eum amorem Deus et dicit Augustinus quod vicem antiqui
diligendi adeptus quam concupita Nam vnde ju-
uenis ille tristis ~~abscessit~~ discessit nisi quia multas
habebat diuitias Et tristis fuit Mar. Opposi-
tio diuitiarum maiorem accendit flammam et
concupiscentie sit cupido Ideo Sancti fundamentum
religionis struentes et contemnentes diuitias castitate
et voluntaria paupertate
¶ Secundum votum est continentie et castitatis Et
ut dicit sanctus Thomas ij ij ad statum religionis
requiritur sublatio eorum per que homo impeditur
ne totaliter feratur in dei seruitium Usus autem vene-
reorum mentem retrahit animam a seruitio dei propter
concupiscentiam vehementem delectationis [illegible] ex cuius
frequentia augetur concupiscentia vt dicit philosophus ij ethicorum Et dicit
Augustinus in libro soliloquiorum Nihil est tantum quod magis
deiciat animam virilem quam blandimenta feminine
corporisque ille contactus sine quo vxor haberi non
potest ¶ Per castitatem efficitur homo celestis et ange-
licus ¶ Jeronimus In carne preter carnem viuere non ter-
rena vita est sed celestis
Tertium est votum obedientie et hoc est potissimum ali-
orum votorum quod probat sanctus Thomas ij ij triplici
ratione ¶ Prima ratio est maioris oblationis Secunda ratio
est maioris extensionis 3o ratio propinquioris annexionis

1ᵃ ro Prima est ratio maioris oblationis quia per votum obedientie
aliquid maius offert homo deo quam per alia vota
Offert enim propriam voluntatem que potior est quam corpus
corporale quod offert per votum continentie et quam res exte-
riores quas offert per votum paupertatis Unde illud
quod fit per obedientiam est deo magis acceptum quam
illud quod fit per propriam voluntatem secundum quod dicit iheronimus
ad rusticum monachum Unde id tendit eo ut
doceam te non tuo arbitrio viuendum Et gregorius
Obedientia victimis preponitur quia per victimas
aliena caro, per obedientiam voluntas propria mac-
tatur

2ᵃ ro Secunda ratio est amplioris extensionis siue inclusionis
quia enim se extendit ad alia vota siue includit
ea et non econtra Nam religiosus et si teneatur
ex voto continentiam seruare et paupertatem tamen hec
enim sub obedientia cadunt ad quam enim possunt hec
continet multa alia preter continentiam et paupertatem seruare

3ᵃ ro Tercia ratio est propinquioris connexionis quia propinquius
attendit ad finem religionis qui est inherere deo
per amorem ex toto corde quod quidem totaliter
offertur deo per votum obedientie quod est potissimum
bonum secundum illud Mihi adherere deo bonum est

Nam per hec tria vota moriuntur spiritualiter re-
Nota ligiosi tanquam christo crucifixi mundo per votum
enim paupertatis moritur mundo ut possit dicere cum
apostolo Gal. vi Mihi mundus crucifixus est et
Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri ihesu christi
Bernar. Cum quis mundus amat carnem mihi [illegible] [illegible]
[illegible], honores diuitie vanitate hominum laudes
Cum vero mundus reputat [illegible] illis [illegible] [illegible] illis
adherere illa toto amplectitur affectu

ergo mundo. Colo. iij. mortui estis et vita
vestra abscondita est cum Christo in deo. Vnde sicut
mortuus in sepulchro absconditur sic religiosus
in claustro. Cant. iiij. Claustrum hostia scriptum est. Sed
corporis In sepulcro est thesaurus ubi omnia hostia
aperta sunt. O quam abusive corpus qui de mundo exiit
corpore sed remanet ibi mente. Cor est in thesauro
et corpus in foro. Isti figurantur per uxorem loth que exiens
de sodomis retro aspiciens versa est in statuam salis
ut habetur Gen. xix. Statua similitudinem habet hominis
non veritatem sic tales similitudinem habent mortui
secundum habitum non secundum veritatem. Mortuus caret
rebus. Sic religiosus mundo et hoc secundum per votum
paupertatis
In per votum continentie mortuus carni corpore et separatur ab
eo amore carnali. Gal. v. Qui Christi sunt car-
nem suam crucifixerunt cum viciis et concupiscentiis. Cum in car-
ne sunt deo placere non possunt. Et sicut caro mor-
tui consumitur a vermibus in sepulchro et spiritus est
in celo, sic religiosus per penitentiam consumit corpus
suum in claustro sed mente est in celo. Job vij.
Suspendium elegit anima mea mortificans carnem
desideriorum
In per votum obedientie mortuus sibi ipsi. Sicut enim
mortuus si pungatur non sentit, aut si deri-
ditur aut elevatur, sic verus religiosus de-
hendi dicto officio turbatur, ut de honorabili supplicis

vt possit dicere illud ps. Ut iumentum factus
sum apud te quod vtique iumentum de camo stringitur
iumentum de lucro indiget quod portat. Sic homo ad
votum obediencie mortuus homo religiosus in
terrena sentire et pro alia dare ut dictum est.
Si quis vult venire post me abneget semetipsum
quod fit per votum obediencie et tollat crucem suam
cotidie et sequatur me. Humilis obediencia quod ordinem
et me ... quam desiderabilis est huiusmodi mors
qua mortui dicuntur veri religiosi. Bernardus: Bona
mors que vitam non aufert sed mutat in melius
per quam corpus non cadit sed anima sublevatur. Vere
de talibus mortuis possit dici illud Apocalypsis xiiii
Beati mortui qui in domino moriuntur.

Tercium predictum est quod religiosa observancia
est multum vtilis quia est multum impetratoria con-
caritatis concordie. Et ideo veri religiosi in concor-
dia et caritate viventes deo multum placent. Ecclesiastici
xxv: In tribus beneplacitum est spiritui meo que sunt probata
coram deo et hominibus. Et sequitur: Concordia
fratrum. Psalmus: habitare fratres unanimes in domo.
Unde habent ad servandam concordiam et unanimitatem
orationes eorum deo sunt acceptabiles et impetrative in-
dulgencie atque divine gracie. Mat xviii Si duo ex
vobis consenserint de omni re quacumque pecierint fiet illis

Leo papa Homo etsi ad sed(ulitatem) quam [illegible]
studiis perhibetur, sic tamen fiat per id quo
~~[illegible]~~ incidat, ita per id quo incipiat
Et hoc contritione vera iustitia, ut unde se
[illegible] [illegible], ne [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], ibi incidat de [illegible]
periculo ob iii [illegible] de [illegible] [illegible],
Omnia [illegible] [illegible] tam [illegible] et [illegible], ut
[illegible] et [illegible] in uno posset

Matthei v De beatitudinibus

Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum
Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram
Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur
Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur
Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur
Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt
Beati pacifici quoniam filii dei vocabuntur
Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam quoniam ipsorum est regnum celorum

a patre meo. Et si hoc verum est de duobus a fortiori
de multis, legitur Genesis xviii quod deus dixit ad Abra
ham: Si invenero in Zodomis x iustos dimittam
ei loco propter eos. Si ad vocem bonorum paucorum tam
modicum voluit parcere tante multitudini et
in tantis sceleribus, multo magis non poterit parcere
in culpis modicis propter preces bonorum. Videre
deus quod Mat. xviii: Ubi sunt duo vel tres
congregati in nomine meo ubi sum in medio
eorum, sed per specialem gratiam parum [illegible] vero [illegible]
[illegible]. Et sic ubi duo vel 3es quanto magis ubi
xxx vel xl in nomine meo congregati sunt.
Conveniens itaque multum importat magnam predica
et compositus divine [illegible] presertim, et per hanc
enim magnam genera fallaciam diabolicam [illegible]
vitare. Pax tamen dicatur vigilantes [illegible]
[illegible] que de hiis omnibus multos tractat in
[illegible] [illegible]. Sed ecce et unanimes vi
ventes in domo domini communiter deo et sibi per
continuo multum, hic dolor, hic livor, hic timor
ingerunt diabolo hic ille. Et inde ipse per quam
multiplicius sit utilis religiosus status veraciter observatus

¶ Secunda consideracio specialis est de delectabilitate religiosi status

¶ Constat quod dicturi sumus quod sit delectabilis
[illegible] Religiositas iocunditatem atque gaudium dabit. Est ait religiosa gustacio bonorum magna delectabile in hac mortali vita triplici racione

Primo racione quietacionis
2o racione degustacionis
3o racione assecuracionis

Primo status religiosus est delectabilis racione quietacionis quia eorum quietat animam ab exterioribus sollicitudinibus congregans eam deo per amorem in quo solo dulcis [illegible] animi. Augustinus in libro confessionum Inquietum est cor nostrum donec requiescat in te. Sed in hoc est religiosorum perfectio ut cor eorum in deo requiescat per amorem et caritatem. Unde religio paupertate fundatur viget obediencia decoratur castitate custoditur humilitate caritate perficitur

2o status religiosus est delectabilis racione degustacionis spiritualium et divinorum. Unde cum animi in celo divinam dulcedinem in fine [illegible] degustant sic et dulciter in religione stillas multiplicis dulcedinis illius recipiunt. Unde cum ipse deum sic subtraxerit a carnali delectacione dignum sit ut deus eius spiritualem dulcedinem infundat. Sed Bernardus magis [illegible]

dulcedinis tue domine quam abscondisti .i. abscon-
dite tribuisti timentibus te .i. veris religiosis
timore filiali te timentibus
Circa vero religiosorum statum securitatem de-
cipit tria sunt ei media
Primum est contra [illegible] ab eis scilicet proprie et affectus
proprie. Quod sapere illi non possunt magnam multitudinem
dulcedinis ut dicit glossa. Habent dulcedinem dei
non sentiunt qui palatum cordis habent infectum
febre cupiditatis
Secundum est exterioris delectationis abiectio. Figu-
ra quia dum filii israel habuerunt de farina quam
tulerant de egypto secum, non pluit eis dominus
manna, sed tunc quando nihil plus habebant
de farina ut habetur exodi xvi. Unde libe-
ralitate sunt consolationis divine non datur ad-
mittentibus alienas. Quod [illegible] Tunc autem contra
mas delectationes vicerit et pressuras abiece-
rit dabitur ei intime delectationes spirituales
Apocalipsis ii Vincenti dabo manna absconditum
quod nemo novit nisi qui accipit
Tertium est divine bonitatis recognitio, unde quod multi
consolationes spirituales non habent hoc est quia ingrati
sunt deo de beneficio sue vocationis ad tam per-
fectum et nobilem statum. Quod erat [illegible] filiis
israel non sapiebat manna ut habetur numeri [illegible]

3o ostendit statum religiosorum esse delectabilem
rationem assignando. Licet enim in vita presenti nulla
sit perfecta securitas maior est tamen in ~~[illegible]~~
in statu religiosorum quam in quocumque alio statu
et hoc si bene observet statum illum quia non occurrunt
ibi tot salutis impedimenta / unde dicit Bernar-
dus homo in religione quiescit securius Unde
est quod securius quam ipse deus servire et ei
totaliter inherere Et sicut dicit paulus / ad Cor
vi qui autem adheret deo unus spiritus est Et ideo
religiosus bonus habet iam quodammodo unum in para
diso Et religio ipsa est porta paradisi et
scala celi figurata per scalam Iacob Genesis xxviii
per quam religiosus debet esse alter Iacob
i. supplantator mundi et aliorum viciorum deinde
alter Israel i. videns deum per contemplationem
Quia securior iocundior permanentior quam vita
activa ¶ Quo securior patet ubi i. frustra
iacitur rethe ante oculos pennatorum / Glo-
sa Avis evadit laqueos in terris qui oculos habet
in celis ¶ 2o iocundior / Glo. super illud Gaudete
semper in domino / hic gaudium parit duo /
i. gaudium domini iam illa iocundabatur ¶ 3o perma
nentior Luce x / Maria optimam partem elegit

q non auferetur ab ea. Dicitur 2° etiam vita
celestis similitudo de qua dicit Aug. li. de c. dei
ibi vacabimus et videbimus et amabimus / amabimus
et laudabimus. Hec dicitur 3° propter quod
quod religiosa conversatio valde delectabilis est

Tercia est consideratio specialis de honorabili-
tate religiosi status. Dictum est autem a doctore
trifarie dicitur bonum utile vel delectabile et
honestum, et iam dictum est utilis valde
atque delectabilis est religiosus status, superest ut
ostendamus quod et honorabilis multum est ut sic
appareat quod ille est status omnino simpliciter
optimus. Comparatur ad religiosi status ho[illegible]
ipsa propter salvatoris sepultura, vita enim religiosa
quedam sepultura est. Sed sepulcrum christi dicitur quod magis gloriosum
est sepulcrum dei. Possumus autem et hanc status huius
honestatem tripliciter ostendere

Primo ratione corporis refectionis
2° ratione separationis configurationis
3° ratione interioris inhabitationis

Primo dico quod ostenditur honestas status religiosi
ratione corporis refectionis. Est enim refectio eius status
innocencie et sic status ante peccatum. In statu
enim nature ante peccatum omnia erant communia
et distribuebatur unicuique prout opus erat ut
dicitur Actuum iiii. Sic et in statu religionis

In statu autem [illegible] omnia erant communia

omnia sunt gratuita Et iste est status valde honorabilis
atque laudabilis status videlicet gratuitatis Non est
enim in hoc mundo melior status atque quam
statum meum aut vitiis et quam penitencie statum
iste videlicet apostolorum Dicit quod filius meus et homo
status religiosus qui tam nobilem statum imitatur

Secundo ostenditur honestas status reli
giosi vel superiorum configuracione quia videlicet con
firmat statum beatorum triplicem

1° In bonorum gratuitate
2° In voluntatis conformitate
3° In laudum assiduitate

Primo in bonorum gratuitate In celo enim sunt omnia gratuita
sic etiam in religione ut dictum est Unde Gre-
gorius dicit beate Et illis sancti et perfecti comm-
unionem sicut ut unusquisque habitum sit in
alio quod non habet in seipso merito

2° in voluntatum conformitate Nam
sicut existentes in celo voluntatem habent omnino confor
mem voluntati divine sic et boni reli
giosi voluntatem suam omnino conformant volun
tati prelati sui qui est in loco dei Unde ber-
nardus vice dei suscipit homo quod non
sit certum displicere deo hoc omnino ita accipiendum
est ac si suscipiat deus

3° in laudum assiduitate Sicut enim angeli
sancti laudant deum in celis secundum illud ps

Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum
laudabunt te. Ecce et religionis status ad hoc
ordinatus est ut laudet deum die et nocte
Et communiter officium religiosorum sit laudare deum
quod hoc est angelorum et sanctorum officium in celo. Unde
dicitur in vitis patrum quod laudes seculi sunt in
celis. Nihil ita in terris representat celeste
habitaculum sicut status alacritas laudancium
deum. Hec ille. Et quod quamvis religiosa congregacio
est celestis beatitudinis quedam imitacio
¶ Tercium punctum in quo ostenditur religiosa
congregacio honorabilis vel interioris dha
bitaculum quod confecto in corde veri religiosi spe-
cialiter inhabitat deus. Et cum religiosus omnia
propter deum relinquat consequens est divine
bonitati ut deus seipsum illi tribuat et in eo inha
bitet. Bernhardus de divina misericordia. Est ergo
perfecte cor veri religiosi celum in quo deus
habitat. ¶ Religio recte vocatur celum spirituale

Primo quia a terrenis remotissimum

2o quia lucidissimum

3o quia purissimum

Primo quia a terrenis remotissimum quod totaliter divitias
abdicavit. Bernhardus. Tanto quis efficitur deo propin-
quior quanto ab amore mundi magis fuerit alienus
Item quia intellectuales species contemplatur. Phil in-
vita quamvis in celis est. Item quia affectualiter in

diuinorum adhesionem ps. mihi adherere deo bonum est
Tercio quia est lucidissima ut habetur in prologo frequentatur de-
uote orantis quia ut dicit Bernardus Deus illuminat et
confortat in coram exemplaribus sancte conuersacionis
Mat. v. luceat lux vestra in coram hominibus
sancte lectionis ps. Declaracio sermonum tuorum
Hec 3a ratio cur religiosi lucidum
Et Quarto quia est purissima per tria vota obediencie
extirpat amorem proprium quia ut dicit Augustinus facit amorem
diaboli, per votum castitatis purificatur a
concupiscencia carnis et per votum paupertatis mun-
datur a cupiditate que est radix omnium malorum 1 Thi.
vi. Est ergo per votum paupertatis mundatur a
mundanorum affectibus, et per votum castitatis a car-
nalibus corrupcionibus et per obedienciam ab omnibus viciorum ma-
culis. Est ergo cor veri religiosi purissimum nec
receptiuum peregrinarum impressionum quemadmodum
nichil celum. Cor enim veri religiosi non recipit
varias et diuersas cogitaciones aut inordinatas
affecciones sed ad solum deum afficitur. Et spiritus in
corpore bonas cogitaciones diligit et statim ab hiis que
mala sunt dilectus noster deus liberat. Hec ille.
Est itaque cor veri religiosi a terrenis remotissimum
lucidissimum et virtutum sideribus ornatum atque pu-
rissimum cum sit quidem celestis, ubi bene dicitur celum in
dns quo habitat deus. Ps. Deus in celo sedes eius. Et

De religiosis ingressione

Sanctam religionis obseruanciam sal-
uator cum vita xpus quam suo dedicauit
Cuius fundamenta religionis sunt tria principa-
lia scilicet ~~castitas~~ obediencia castitas et paupertas
vt dicit sanctus thomas ij. q.
Cum racio religionis est quedam perfectionis medulla
tum quia totum offert deo nihil sibi retinens Jo
religiosus per obedienciam offert deo voluntatem propriam
et animam. Per castitatem carnem renuncians cum volup-
tatibus. Per paupertatem omnia temporalia
Per obedienciam superat superbiam. Per castitatem luxu-
riam, per paupertatem auariciam.
De hiis tribus religionis fundamentis loquitur Bernar-
in libro de vera religione ait Religio paupertate
fundatur regitur obediencia decoratur castitate
custoditur humilitate perficitur caritate
Perfectissimus ergo religionis institutor et obs-
eruator dominus ihesus xpus has tres virtutes
singulariter in se habere voluit. Primo enim obedienciam primo obedienciam
seruauit Nazareth voluit esse obediens matri etiam seruauit
patri putatiuo ac nutricio. Juxta illud luce ij.
Erat subditus illis. Ipse enim de seipso ait Jo. iiij
Meus cibus est vt faciam voluntatem patris
mei qui in celis est. Et Mat. xxvi dicit
patri fiat non mea sed tua voluntas et Jo. vi
ait quia descendi de celo non vt faciam volun-
tatem meam sed eius qui misit me. Ad phil. ij.

Factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.
Unde Bernardus in quodam sermone: Attende frater
quod ne perderet obedienciam perdidit vitam. 2o
2o sunt castitatis: servavit castitatem. Unde Jeronimus: Christus virgo
habuit matrem virginem, virgo apostolus mansit, in [illegible]
veritas, in [illegible] sedes virginitatem tribuebat [illegible]
Et Ambrosius: in quodam sermone ait: Distat vitam
[illegible] in libro evangeliorum totum quasi repertus fuisset
3o paupertatis: servavit castitatem. 3o servavit paupertatem unde
scriptum est [illegible] Mathei viii et Luce ix: vulpes
foveas habent, et volucres celi nidos,
filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet.
nota: Nota ad Corinthios iii°: Nescitis quia templum Dei estis et
spiritus sanctus habitat in vobis? Si quis autem templum
Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum Dei
sanctum est, quod estis vos. Nemo se seducat.
De silencio: Censura silencii nec[illegible] monaste-
riis observata multa mala precavet, mentis
puritatem conservat, claustrum pacificat,
intellectum illuminat, religionem et omnia bona
conservat, confirmat. Idcirco ad silencium re-
gulare diligenciorem et strictiorem observa-
tiam nostros animemus, ne relicto silencii
gubernaculo, navis religionis iacturam et detri-
mentum paciatur. Unde [illegible] Silentium custos religionis
et virtutum in quo est fortitudo nostra
nota ad Corinthios vi: Fugite fornicacionem. Omne enim
peccatum quodcumque fecerit homo extra corpus est; qui autem fornicatur
in corpus suum peccat. An nescitis quoniam membra
vestra templum est spiritus sancti? Empti estis precio
magno etc.

verba [illegible] in [illegible] et [illegible]

j. ad Chor. xiij.

Si linguis hominum loquar et angelorum, caritatem
autem non habeam, factus sum velut es sonans
aut cimbalum tinniens. Et si habuero
prophetiam et noverim misteria omnia et
omnem scientiam, et habuero omnem fidem
ita ut montes transferam caritatem autem non
habuero nichil sum. Et si distribuero in
cibos pauperum omnes facultates meas, et
si tradidero corpus meum ita ut ardeam
caritatem autem non habuero nichil michi prodest.
Caritas paciens est, benigna est. Caritas
non emulatur, non agit perperam, non
inflatur, non est ambiciosa, non querit
que sua sunt, Non irritatur, non cogitat
malum, non gaudet super iniquitate
congaudet autem veritati. Omnia suffert, omnia
credit, omnia sperat, omnia sustinet. Caritas nunquam
excidit. Sive prophetie evacuabuntur, sive
lingue cessabunt sive scientia destruetur,
Et paulo inferius concludit et dicit,
Nunc autem manent fides spes et caritas tria
hec. Maior autem horum caritas,

In epistola ad michaelem alpespertinos

Bernar . Sicut nos in ordine nostro quasi elegimus abiecti esse in domo domini dei nostri magis quam habitare in tabernaculis peccatorum Ordo noster est abiectio , humilitas est , voluntaria paupertas est , obediencia pax gaudium in spiritu sancto Ordo noster est , esse sub magistro , sub abbate , sub regula , sub disciplina Ordo noster est studere silentio exerceri ieiuniis vigiliis oracionibus opere manuum , et super omnia excellenciorem viam tenere que est caritas , Porro in hiis omnibus proficere de die in diem et in ipsis perseverare usque ad ultimum diem ,

Item Ero , xxvi Causa sicut quedam mulier sancta et pudorata Sicut ad pond-
ramus non est digna ...

ad Romanos xii Sicut enim in uno corpore multa membra habemus , omnia autem membra non eundem actum habent , ita multi unum corpus sumus in Cristo , singuli autem alter alterius membra habentes autem donaciones secundum graciam que data est nobis differentes , sive prophetiam secundum racionem fidei , sive ministerium in ministrando sive qui docet in doctrina qui exhortatur in exhortando

De ingressu religionis

Tribus de causis ingrediendum est religionem
primo causa est conversationis in religione cum multis
qui abstinent a viciis et virtutibus insu-
dant quam in seculo Et probatur per regulam
vulgarem quod cessante causa cessat et effectus
ij phisicorum.
Causa quare in seculo tot peccata committuntur
licet sint multe tamen octo inter alias prin-
cipaliores ponuntur ad quas alie reducuntur
prima est nimia comestio potatio et dormitio
ac plurimarum sensualitatum Unde Francis-
cus patrarcha in suis triumphis ait
Gula sompnus et ociose plume omnem virtu-
tem mundo sustulerunt
Secunda est conversatio cum mulieribus Jheronimus Ego
credo quod si cum viris simul habitarent
visitatio diaboli non deerit Si ali-
quando quis ignem in sinu suo vestimenta
sua non comburentur Aut si quis ambula-
ret super carbones ignis pedes suos non
combureret Etiam ipse qui audet facile tangere
mulierem tempta est ipse spiritu muliebri
mox periret
Tertia est ocium Bernardus Ocium est mater omnium
viciorum et noverca virtutum

4a causa est locutio et auditio de re-
bus viciosis ac provocantibus ad pecca-
tum secundum Ambro. Nam quicquid vita pollui-
mur et facile agitur quod libenter
auditur
Quinta causa est mala societas quia cum
bono bonus eris et cum perverso perverteris
secundum Ambro. Periculosum est cum hiis qui
male vivunt sociari. Multi enim ma-
lorum odium quam consortium. Et cum socios
bonos tibi quesieris quia si fueris socius
conversationis eris et virtutis. Eum
quem [illegible] cum [illegible]
[illegible] // Sexta causa est administratio
temporalium rerum. Ambro. Nullus sine
periculo temporales res administrat. Valde rarus
est vir qui divitias possidet ad regnum
tendat. Septima est oblivio dei quia
non est deus in conspectu eius inquinate sunt
vie illius in omni tempore. Octava est ma-
la dispositio et complexio de qua [illegible]
Nihil enim [illegible] sicut cor [illegible]
[illegible]. Quod solum [illegible]
[illegible]

Hec est tercia racio quare mundi cessant in
religione quia post diuiti vitam religiosam
homo penitus sequestratur a secularibus Unde beati
religiosi sunt quia deo ac si ... sunt socia
ac possunt facie ad faciem Et ideo dicit
sanctus ... quod ... [illegible] in ...
... sunt quia a ... est ... in ...
... Et hic aliquid in religione ...
aliquam implicatam in secularibus causis ...
et ... gaudent cessant / et ... vero ...
... non facit ... / et ...
non ... ad ... / ... de gaudent
religiosorum / dico quod cessant ... cessat ...
Et ideo sicut secularis ... magna difficultas absti-
nere a ... qui morantur in medio
... Unde in eodem ... Cum habi-
tat ... molendino ... Et
qui in ... ardentem ... non ...
sentire calorem Sed econtrario religioso est
facilius abstinere ab omnibus ... mortalibus
quia ... abdicatus et sequestratus a causis ...
... et est positus in paradiso ...
... religiosus ... quod ...
paradisi Unde religio ...
visio ... religiosi ... habitat ...

nam si ubi duo vel tres congregati fuerint
in nomine meo ibi est in medio eorum Mat xviii
Annuncio magis ubi est tanta sanctorum dei
congregacio Vide secunda religio figuratur per illam
scalam quam vidit Jacob Gen xxviii stan
tem super terram et cacumine suo usque
ad celum contingentem per quam ascendebant
et descendebant angeli in scala dominus
innitebatur Unde ait Vere dominus est in lo
co isto et non est hic aliud nisi domus dei
et porta celi Bernardus in suis meditacionibus
dicit Ad religionem vocari est ab inferni por
ta revocari et ad portam paradisi adduci
3o racione maioris meriti — Tercio debet intrare religionem racione
maioris meriti et remuneracionis Nam
et meritum acquirit religiosus per quecumque opera
sua quam secularis faciens eadem opera
racione voti — Et probatur sic racione voti Unde et omnes theolo
gi in iiii di. xxxviii magister Richar-
dus et canoniste et sanctus Bernardus
in suo dialogo de religione, magis est
meritum facere aliquid boni ex voto sicut
faciunt religiosi quam sine voto sicut faciunt
seculares
Et dimissis multis racionibus (?) pro hoc
dicto [illegible] addamus ad probandum hanc veritatem
vel per probari sic

Qui duas facit voluntates dei magis
meretur quam paribus ceteris qui unam solam
facit quia duo vincula magis ligant quam
unum. Sed ille qui facit aliquod boni ex voto
implet duas voluntates dei scilicet de vovendo
et reddendo quod vovit cum dicat deus per
prophetam Vovete et reddite domino deo vestro
omnes qui in circuitu eius affertis munera
Ille autem qui facit aliquid ~~boni magis~~ sine
voto solum implet unam voluntatem dei
in benefaciendo ergo non tantum meretur. Quia
glo. super predicta verba Vovete etc ait quod
vovere est divini consilii sed deus non consulit
nisi meliora et perfectiora bonum ac maioris
meriti ergo etc
Et predictis non obstat si dicatur quod deus non bonum
nisi liberaliter respicit et quod nullum bonum nisi vo
luntarium Unde paulus ij ad Cor. ix non ex necessitate
non ex tristicia quia necessitate hilarem enim datorem
diligit deus. Ex quibus videtur quod status qui
sponte sine aliqua voti obligatione vel necessitate
facit aliquod bonum magis meretur. Ille autem qui ex
illud facit caret necessitate et obligatione voti
Contra videtur sanctus Thomas ubi supra quod predicta
de necessitate intelligitur de necessitate coactionis et
violentie et de illa ad quam devenit quis
contra vel preter voluntatem suam Non autem de
illa ad quam voluntarie pervenit sua volu

tatem et consilium divinum ut et non magis
constans sanctitatis scriptum est in proposito nostro
quod talis meritis augetur meritum meretur ad
deum sed religiosus meretur semper ad meliora
proficit et loquitur de merito voti complendi
Sed vere religiosus omnia opera sua facit per
obedientiam ut dictum est
Ergo omnia que vere religiosus facit sunt voluntaria
dicuntur Secundo ratione voti voluntarie emissi propter
quod omnia facta dicuntur voluntaria quia talis religiosus
se voluntarie obligavit per votum ad illa peragenda
Tertio ratione operis actus vel voluntatis facti et
operationi demandati et voto ipsius observandi
Et consequenter opera religiosorum hac ratione dicuntur potius
magis voluntaria quam opera secularium et ideo
magis meritoria
Secundo non obstat si hoc dicat quod bonum tanto est
melius quanto communius est et quanto pluribus et
magis prodest, ut patet Topi. 2 et 1 Ethi.
Sed status secularis est plura exercitia virtu-
tum quam non per ista religiosi et pluribus prodest
et civitatibus utilis est, religiosus vero sibi
soli Nam seculares magis communiter faciunt pro
proximo et talia opera que non possunt facere religiosi
nihil habent Sed seculares sunt consiliis
et gubernatoribus regunt mundum et tenent

patriae in pace sic predicatores doctores, et
milites et defendunt ecclesiam et oppressos
sed atque multi administrant justiciam et multa
huiusmodi faciunt que non faciunt religiosi. Dicit
et paulus cum ipse serviat altari et vivit
et qui serviunt in sanctuariis de sanctuariis
et vivunt etc.

Respondetur quod immo etiam religiosi per eadem opera merentur
sicut seculares quia donant deo cor et affectum
sicut seculares donant ~~[illegible]~~ rem. Dicit enim
quia cor interrogat et non manum. Unde et non
considerat quid fiat sed quo animo fiat. Secundo
religiosi suis confessionibus et predicationibus atque
orationibus sic sunt ut omnia predicta opera bona fiant
in mundo et quod vitia relinquantur. Unde orante
moyse vincebat populus israel hostes suos, quo
desistente a prece ~~[illegible]~~ vincebat. Unde augustinus
per orationes sanctorum et servorum dei omnia nobis
utilia tribuuntur a deo et multa pericula fugantur.
Sic ergo qui rem mali dat rem mali ~~[illegible]~~ fecisse
videtur, ita religiosi qui predicatores bonorum
causa sunt ipsa bona facere dicuntur argumento
a toto sensu, immo omnia bona que seculares
faciunt mundani generaliter dicuntur facere
religiosi

Ih Sicut quod opus tanto [illegible] est maio-
ris virtutis ac magis meritorium quanto
est imperatum a superiori virtute, sic vo-
tum est actus latrie quo opus ab eo imperatum
est maioris meriti quam non imperatum, et
consequenter concluditur quod maius premium consequitur faciens
aliquid ex voto quam sine voto. Vnde dicit Anshelmus
in libro de similitudinibus quod sicut maius
est donum si aliquis donet totam arborem cum fruc-
tibus imperpetuum nascituris quam si retineret
in se dominium arboris et solum donaret
fructus annuatim, ita maius donum et consequenter
maius meritorium est donare corpus et animam
cum omnibus operibus futuris sicut faciunt religiosi
quam solummodo aliqua opera cum reservato dominio proprie
voluntatis sicut faciunt seculares.

Secundo probatur idem racione ab[...] ex
parte quod religiosus in quolibet minima opera sua ex-
dormiendo comedendo et quiescendo magis me-
retur quam secularis eciam si totum mundum pro
amore dei pauperibus erogaret. Nam reli-
giosus facit omnia opera sua per obedienciam vel
actualiter ut puta quia hoc regula sibi precipit
vel prelatus, vel interpretative, puta quia
credit hoc placere prelato suo quod facit. Alii

Non obstat 2o si dicatur quod cum virtus sit
circa bonum difficile ij. Ethi. quanto diffi
cilius est bene facere et abstinere a peccatis in seculo
quam in religione tanto est virtuosius et consequenter
magis meritorium. Ad quod respondet Richar
dus secundo quod illa difficultas bene faciendi in
quam quis voluntarie se ponit non auget meri
tum sicut operis magis meritorium et virtuosi
ut de quo intelligit philosophus secundum dictum difficultatem
non procurata, imo econtra oppositum, quia quanto
magis quis procurat difficultatem bene operandi
et fugiendi vicia, et vitat difficultatem
ac pericula multa de quibus loquitur apostolus ij.
ad Cor. xj. circumstans periculis fluminum peri
culis latronum, ut non magis meretur
quam religiosus qui eligit viam securiorem. Nam
sicut tutius est esse in portu quam in medio
pelagi sic securius est esse in religione quam in
seculo. Ad predicta etiam potest addi illud
quod dicitur Eccli. iij. Qui amat periculum peribit
in illo. Et illud quod dicitur supra secundum quod ibi
non sufficit quis se in incommodis posuit
¶ Et predicta confirmantur per argumentum richardi
ubi supra qui ait quod cum deus acceptet operis
propter operantem, quanto operans ad eius servi
tium specialiter dedicatur tanto magis accepta
sunt deo eius opera. Talis est religiosus ergo etc.

non est bonum religiosus si facit scilicet aliquid
vel intendit contra expressam voluntatem vel tan
tum voluntatem prelatorum vel si ad aliquid
facit non de parvum dimittat illud si non
placeat prelato Et sicut probatur in tractatu secundo ad
monachos / Certo tempore mortalis est. q. iiij.
que in omnibus operibus suis offert et sacrificat deo
propriam voluntatem per obedientiam Obediencia est
proprie voluntatis sepultura ut ait Gregorius ultimo
moralium. Obediencia enim virtus preponitur ce
teris virtutibus aliena per carnem per obedientiam propria
voluntas mactatur Que voluntas est
inestimabilis Ergo non bene pro toto mundo
venditur anima hec respice bonum prelati operis
Et iam concluditur per predicta quod religiosus magis
meretur in quantum bonum opera in quo donat
deo propriam voluntatem et libertatem quam secularis
vel in maioribus bonis operibus ex propria volun
tate factis

Unde dicit sanctus doctor sancti Thome
ij. ij. q. ul. ar. iij circa finem quod religiosus
tantum facit donum deo in sua professione quod
consequitur indulgentiam plenariam omnium peccatorum suorum
a pena et culpa Et idem probatur per
rationem sanctus Petrus omnium Theologorum in iiij. dist.
aliquis possit tot elemosinas facere devote sicut

quod meretur indulgenciam plenariam omnium peccatorum
suorum. Unde illud Danielis iiij: Peccata tua ele-
mosinis redime, et iniquitates tuas miseri-
cordiis pauperum. Et Eccl. iij: Sicut aqua
extinguit ignem ita elemosina peccatum. Luce xj
dicit salvator: Date elemosinam et ecce
omnia munda sunt vobis. Cum igitur sic omnia concludit
propositum quod qui totum dat nichil excludit
temporibus hoc propositum dico quod si aliquis devote
dando omnia temporalia amore dei recipit
indulgentiam suorum peccatorum, ergo multo magis
religiosus qui in professione sua omnibus tempo-
ralibus que habet et habere in posterum potest renunciat
immo etiam omnibus rebus mundi, et illas deo
donat, et insuper facit elemosinam de
corpore suo et illud offert in sacrificium deo
quod quidem corpus est preciosius cunctis opibus,
sed ultra corpus donat ei et animam suam que est
preciosior non solum omnibus terrenis rebus sed etiam
cunctis corporibus humanis. Ergo absque dubio
religiosus donans deo corpus et animam et omnia
opera que unquam faciet omnibusque mundialibus renuncians
amore eius et se totum emancipans divinis
serviciis meretur indulgentiam plenariam omnium
peccatorum cum hoc sit maior satisfactio et pena que
posset fieri in hoc mundo quod patet xxxiij q. ij c.
Admonere in glo.

Predicta quoque sic confirmantur per marti
rum [illegible] remissio omnium peccatorum. c. baptismi. viii.
et ca. catherinam. de consecra. dis. iiii.
et ca. firmissime xxiiii. q. i.
Et qui aliquis se facit professum [illegible] securius
et compare mori spiritualiter nam secundum mori
corporaliter. Ergo sine dubio est quod consequitur
remissionem omnium peccatorum. Nam illa mors spiri
tualis est fortior corporali cum hoc martirium
spirituale est continuum ac longum quod per eo
sustinet sic [illegible] transitorio et bene quod
passus fuit beatus martinus. Et in veritate
dicit quod professio religionis habet vim baptismi.
Nota ¶ Et sanctus Dionisius [illegible] sancti [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod [illegible] religionem [illegible]
se faciat professionem et de hoc [illegible]
[illegible] cum fecit se non [illegible]
[illegible] indulgentiam plenariam. Et [illegible]
sic [illegible] sit [illegible] iustus et
misericors quod [illegible] virtutes
in magis [illegible] misericordiam [illegible]
quam iustitiam [illegible]. Et [illegible]
et misericordia [illegible] super omnia opera eius. [illegible]
[illegible] ad absolvendum
quam ad condempnandum. Et hoc [illegible]

pleni dignitatem quid de deo dicerem
cuius omnia plena est terra   Facto hoc fundamento sic infertur

Homo qui post peccatum est contritus de peccato
et paratus est cavere si posset quamvis
amplius non posset illud comittere deus
det ei tot gradus pene ut habuit male-
volentiam quod plures dederat qui peccatum actuale
comisit. Et ratio est quia mala voluntas pro
facto computabitur. Ergo quociens aliquis facit
unum bonum opus et postea contritus est de eo
et cupiens faceret si posset quamvis non posset
illud facere deus dabit illi tot gradus meriti
et premium essentiale ut habuit bone voluntatis
quod plures dederat qui bonum illud fecit quia
bonum est potius malo j. Ethicorum.

Cum hic professio arceat religiosos
indulgentias plenarias omnium peccatorum sive
viis parit / credendum quod eum quociensque
contritus se reperit quam cum facit / et cupiat
eam facere si non fecisset eandem indulgentiam
plenariam absque dubio consequitur quia in professione
habuit / Unde non est verum religiosos ire ad
Jubileum vel ad visitandas aliquas ecclesias
propter consequendas indulgentias cum habeant
indulgentias plenarias omni tempore cum volunt et ubi-
cumque volunt

Tercio debent intrare religionem racione consolacionis
abundancie quia sit suavitas et dulcedo deo
fidelibus et devotis famulantibus non scit hic invenire
nisi expertus. Dic michi o mundane que
est maior affectio quam habes in seculo. Certe
illa de qua ait Augustinus in libro de vera innocencia
Nulla est infelicior res quam in vita ista
mala conscientia. Et idem alibi Nihil est quod stultius consci-
encie contrarium quam peccatoribus nutrit consci-
entias et mala voluntas velut deterior
hostis roborat. Sed interroga religiosos que
maior est consolacio et confessio respondebunt
illud ij. ad Cor. j. Gloria nostra hec est testimonium
conscientie nostre. Unde Augustinus ait de hiis super bona conscientia
tranquillitas fruitur horum animus
Quid igitur est maior consolacio quam homo hoc
possit in hac vita scilicet habere bonam voluntatem
et conscientiam ab omnibus viciis purificatam. Unde
decantabant angeli in nativitate Christi Gloria in
excelsis deo et in terra pax hominibus bone
voluntatis. Et ideo exclamat Bernardus de quodam
homine Habent religiosi crucem videntes crucem mundi
sed non videntes unctiones. Unde bonus Bernardus
ad [illegible] Si quem in [illegible] magis [illegible]
[illegible] Si cum dulcedine medicina [illegible] est
conscientia. Si mel et lac est dulce sub lingua

Ihi ait sicut legitur
David in psalmo multis religiosis clamabat
Unam petii a domino hanc requiram ut inhabi
tem in domo domini omnibus diebus vite mee
Et alibi Beati qui habitant in domo tua
domine in secula seculorum laudabunt te
Et Elegi abiectus esse in domo dei
mei magis quam habitare in tabernaculis peccatorum
Et melior est dies una in atriis tuis super
milia
Considerantes quanta David complacentia quam
habet religiosis in servitio dei exclamat O quam
magna multitudo dulcedinis tue domine quam
abscondisti timentibus te
O fratres mei religiosi beati vos qui in domo
domini habitatis die ac nocte non fecit
taliter omni nationi et iudicia sua non
manifestavit eis Gaudete igitur quia nulla
est maior dignitas quam deo servire cui
servire regnare est Consulat vos summus
quia a iuventute vestra estis domini servitio commissi
Scriptum est enim Threnorum iii Bonum erit viro
cum portaverit iugum domini ab adolescentia sua
Dicere nos deinde possumus Anima nostra sicut
passer erepta est de laqueo venantium laqueus
contritus est et nos liberati sumus

Religiosi gaudent quod deo viuunt et sedu-
lo seruiunt firmam gratiam. Nichil enim est quod ita vegetat
orationem subiectam quam vera religio.
Nullus homo in hac vita est vere perfectus nisi
boni religiosi. Cristus enim dixit adolescenti
qui omnia seruauit mandata: Si vis perfectus esse vade
et vende omnia que habes et da pauperibus
et veni sequere me. Mat. xix. Nemo mittens [illegible]
per regnum [illegible] et tamen sed peccat [illegible] vero
[illegible] retro aspiciens in statum seculi [illegible] est
[illegible] sicut [illegible] Job xxxiij
dedit ei deus bona [illegible] et [illegible] abiit eo
in ~~[illegible]~~ seculum
Non ergo debet esse negligens in dei seruitio
Scriptum est enim Jheremie xlviij Maledictus
qui facit opus dei fraudulenter et negligenter
Sicut enim boni religiosi sunt perfectissimi et meliores
homines mundi, ita mali sunt pessimi, et signi-
ficati sunt in ficubus de quibus dicitur Jheremie xxiiij
ubi dicitur quod ostendit deus Jheremie duos
calathos plenos ficis et unus calathus
habebat ficus bonas nimis ut solent esse
ficus primi temporis, et calathus unus habebat
ficus malas nimis que comedi non poterant
Et dixit ei dominus quid tu vides Jheremia
At ille respondit ficus bonas valde et
ficus malas valde que comedi non possunt eo

[illegible] differentia [illegible] meliores posse [illegible] qui
[illegible] ita ut [illegible] qui in [illegible]
[illegible] ut [illegible] dicta [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

p male sunt Et^t de religiosis quod ait Bernar
in ser. Durum valde est gratiam dei non accepisse
quam per acceptam retroisse, et ideo in religione
non progredi, regredi est. Quare
Petrus fuisset homo sicut [illegible] et
ambulasset per plana, quia ad aliquantulum
tem in profundum incepit cadere. Et hoc
de malis religiosis   Usque plus
Qui sperant in domino mutabunt forti
tudinem, glo. ut sint fortes, ha
assument, sicut aquile, pennas, current et
non laborabunt ambulabunt et
non deficient   2^a ra^o 3°
Ad Thimotheum 2° Omnis scriptura
divinitus inspirata, utilis est, ad
docendum, ad arguendum, ad corripiendum
ad erudiendum, in iustitia, ut perfectus
sit homo dei, ad omne opus bonum instructus
[illegible]
ps. Inebriabuntur ~~ab ubertate domus tue~~
ab ubertate domus tue, et torrente voluptatis
tue potabis eos. Quoniam apud te est fons
vite et in lumine tuo videbimus lumen
In Epistola Iohannis 1^a ca^o 2° Non necesse habetis
ut aliquis doceat vos, sed unctio docet vos
de omnibus, [illegible] cor [illegible] nobis [illegible]
si non [illegible] nobis [illegible] si [illegible] nobis
[illegible] nobiscum,

Visitatores cum ad visitandum aliquod monasterium
accesserint si fieri potest vel si eis conveniat Abbatem
et Conventum Monachos et Conversos congregent
ad locum Capitularem / aut alio minime
hora qua statuerint opportunum quibus congregatis accedant
et ipsi Et cum sederint omnes unus visitatorum dicat
Benedicite quibus respondentibus Dominus etc. et
similia subiungat

Venerabiles patres et in Christo religiosi fratres dilecti
Ex ultimi Capituli generalis celebrati recessu legistis
intellexistis utique nos (licet insufficientes) vobis
deputatos in visitatores / quod si non legistis
recessum nihilominus nos parati sumus nobis [?] iniunctum
adimplere officium Rogamus hinc ut [?] et
secundum Capituli formam possibilitate vestra obedientes
vos visitandos Et addat

Cum autem vos non dubitamus quod in visitationis
ordine tria sunt principaliter consideranda In primis ipsi
visitatores debent se visitandis exhibere in loco
Capitulari, suamque auctoritatem visitandi
insinuare eorum iuxta morem ordinis / et exhortationem
secundum temporis et personarum qualitatem praemittere
2o debet fieri diligens visitandorum examinatio
et eorum status utriusque inquisitio
3o finalis conclusio et eorum debita correctio

Cum igitur et in minimis et in maximis
divinum sit nobis implorandum auxilium (ut beatus

diversis et diurnis oracionibus ac in singulis
magis ab ore suo sit inchoandum. Dignum est
nos quoque talis documenti sequaces mandata
et moribus laudabile non spernere. Ora[cio]
Et surgentes legant alternatim psalmum
Ad te levavi oculos meos qui habitas
in celis. Ecce sicut oculi servorum in manibus
dominorum suorum. Sicut oculi ancille in manibus domine
sue, ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur
nostri. Miserere nostri domine miserere nostri quia multum
repleti sumus despectione. Quia multum repleta
est anima nostra obprobrium abundantibus et despectio
superbis. Gloria patri. Sicut erat.
Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster
[illegible] cum visitatoribus
Et ne nos. Salvos fac servos tuos
Mitte [illegible] domine auxilium de sancto. Esto
nobis domine turris fortitudinis. Domine deus virtutum
converte nos. Domine exaudi orationem meam. Dominus
vobiscum. Oremus.
Pretende domine fidelibus tuis dexteram celestis
auxilii ut te toto corde perquirant et que digne
postulant consequi mereantur. Per.
Actiones nostras quesumus domine aspirando preveni et
adiuvando prosequere ut cuncta nostra operacio a te
semper incipiat et per te incepta finiatur.
Deus qui corda fidelium sancti spiritus illustratione

dignisti da nobis in ... spiritu vita sapere et
de eius consolacione semper gaudere Per Christum dominum nostrum

Et post hec visitator faciat exhortacionem
de observancia propositi nostri / de obediencia / de officio
pastoris etc / de pace et caritate mutua Et
de aliis virtutibus secundum exigentiam personarum aut
temporis

Exhortacione finita visitator admoneat conspirituales
visitandos quod a conlibus sit in deposicionibus suis debent
et sit deinde per ordinem / Celerarii fratres et si expedit
visitari sororum quam visitacionis non ignorent consciencias
eos in quo visitacionem earum inferendam / modo et
forma breviter consiliarios in deposicionibus vos debere
hic constringam quare fratres exhortamur vos omnes
et singulos ut sicut visitacio ad hoc est instituta
ut vicia eradicentur et virtutes inserantur
ita et unusquisque in deponendo intencionem suam
ad debitum referat finem quod unusquisque ex
caritate deponat / si que viderit emendacione indigentia
et non ex odio (quod absit) neque ex aversione
quod hoc sine ... fratrum quod unusquisque debitum
modum et honestatem in huiusmodi deposicionibus studeat
observare quod nullus ea referatur que digne
sint punita quod nullus illa ponat que quandoque
eminent magis ponderantes quam ad confessionem

maneat nobis residuum deponat nisi
talia. Et quod quia correctio dicitur videtur
sub vero quiescit verum de iudicium et alius
habeat pro certo et nihil vos obstat qui
in lucem sic perseverat. Et in [illegible] modo
amicitie facta deponit eius loco ad te
animadvertis aptius ad quod sibi accedant
incipiunt a servicio

Bernardus in sermone de venerabili sacramento

Duo vobis sacramenti opera in nobis
ut et sensum minuat in minimis,
et in gravibus tollat omnino consensum. Si quis
vestrum non tam saepe non, tam acerbos
sentit iracundie motus, invidie, luxurie
aut ceterorum huiusmodi, gratias agat corpori et
sanguini domini quia virtus sacramenti operatur
in eo, et gaudeat quod pessimum ulcus accedat
ad sanitatem. Unde de eiusdem sacramenti dicit
sanctus Bernardus dicens: In via vite non progredi
regredi est, sed nihil omnino in eodem statu
manet. Porro perfectio nostra in eo consistit
ut apostolum dixisse meminimus: Ego me nondum
arbitror me comprehendisse. Sed semper ex-
tendamur ad anteriora, iugiter studentes semper
in melius, et imperfectum nostrum divinis
obtutibus semper exponamus etc.

xlv^a Ad hoc deus posuit hominem in mundo ut
sub cura divine disciplinae viveret et
mala sua ibi corrigeret. Corrigibilitas
est maior bonum presentis vite, vel de
maiora hoc bono amoto, bonum est potius
si malus non fuisset corrigibilis [illegible]
ne vel bestiam quam hominem

Ut ffructus sacramenti corporis [illegible] qui venit Christo
corporaliter veniat in mundo quia in mundo venio qui venit
mediante in corpore mistico capiti Christo. Jo. vi°
Qui manducat meam carnem et bibit meum
sanguinem in me manet et ego in eo. [illegible]
veni michi per [illegible] quia [illegible] quanti [illegible]
alii [illegible] Cibus sum crescam [illegible]
[illegible] in se [illegible] illud dictum augustini Cibus
sum grandium cresce et manducabis me nec me mutabis in te
sed tu mutaberis in me

Nota quod in eucharistia sumitur caro Christi. sanguis
anima et vera deitas. Caro venit sibi corpus
digne manducantis singulis [illegible]
anima, deitas intellectum et voluntatem et
totus homo transformatur in deum. Corpus
Christi si quem in corpore sumentes reperit sibi
[illegible] vero [illegible] corporis et restituit
illa ad se capit et specialiter [illegible]
singulis Christi vero hominem [illegible] ibi [illegible]
[illegible] singulis et similiter reperimus animam [illegible]
[illegible] Et deitas ignit et gratia [illegible]
digne manducantis inhabitat et accedit Et sicut
ignis in se ferrum [illegible] transformat ut sit ignitum

Item Preceptum divinum est imperium faciendi
aliquid et non faciendi Et sunt quedam precepta
affirmativa, ut honora patrem tuum et alia
negativa, ut non occides; prima obligant
semper sed non ad semper, secunda obligant semper et ad semper
Et sunt x quorum tria pertinent ad deum, reliqua
septem ad proximum; primum non habebis
deos alienos Item Non assumes nomen dei tui
in vanum Item memento ut diem sabbati sancti
fices non facias opus in eo

Item Consilia evangelica que deus tradidit
discipulis suis sunt vij, primum paupertate
quod consistit in abdicatione proprietatis unde deus Omnis
qui non renunciaverit omnibus que possidet non potest meus esse
discipulus 2m est obedientia, unde deus, qui vult ve-
nire post me abneget semetipsum, 3m castitas
de quo deus Sunt eunuchi qui se castraverunt
propter regnum celorum, 4m est caritas de quo deus
Diligite inimicos vestros et benefacite hiis qui
oderunt vos, Quintum est mansuetudo
unde deus si quis te percusserit in unam
maxillam prebe ei et alteram, Sextum est
misericordia unde deus omni petenti te

tribuite, et mutuum date nihil inde
sperantes. Sextum est in simplicitate ser-
monis unde dicitur Sit sermo vester est est, non non.
Septimum est de occasione vitandi peccatum. Si oculus
tuus scandalizat te. Glossa. Mundi amputa-
re precipitur si occasio abstinendi. Octa-
vum est de rectitudine intentionis et simpli-
citate finis unde dicitur attendite ne iusti-
tiam vestram faciatis. Nonum est de conformitate
operis et doctrine unde dicitur scribe legisperiti
alligant onera gravia et dicunt et non faciunt.
Decimum est de vitanda sollicitudine unde dicitur
nolite solliciti esse. Undecimum est de
fraterna correptione unde dicitur Si peccave-
rit in te frater tuus etc. Probetis inquit
apostolus ad Philippenses quae sit voluntas dei
beneplacens et perfecta ut sitis sine offensa
usque in diem domini nostri Ihesu Christi etc.

Augustinus

Deus elegit nos et posuit nos ut eamus
et fructum afferamus, hoc est invicem diligamus.
No[ta] Quem fructum sine illo afferre non possumus, sicut
palmites sine vite facere nihil possunt. Caritas
ergo est fructus noster quam diffinit apostolus de corde
puro et conscientia bona et fide non ficta. Hac
diligimus invicem hac diligimus deum. Neque enim vera
dilectione diligeremus invicem, nisi diligendo deum.
Diligit enim unusquisque proximum suum tamquam se ipsum
si diligit deum. Nam si deum non diligit, non di-
ligit se ipsum.

... finis compositi erit ... , via ... / ... et caritas, sine qua impossibile est ad finem pervenire.

Exhortatio ad fidem

Fratres dilectissimi vocati sumus a deo ad statum perfectionis. Quia hoc consistit ista perfectio quod deo perfecte et toto mente inhereamus et ad perfectionem tendamus per habitum virtutum et artem eius. Nam virtus est que habentem perficit et opus eius bonum reddit, vel est dispositio perfecti ad optimum. Inter virtutes caritas principatum obtinet. Unde apostolus cum dixisset Nunc autem manent fides, spes et caritas tria haec subiungit et ait Maior autem horum caritas. Et iterum Adhuc excellentiorem viam vobis demonstro. Si linguis inquit hominum loquar et angelorum caritatem autem non habeam factus sum velut es sonans aut cymbalum tinniens, et reliqua que sequuntur ad commendationem tante virtutis [illegible]. De qua iterum ~~Colo~~ Colossensibus scribens Super omnia autem caritatem habete quod est vinculum perfectionis. Finis ergo religionis et summa totius perfectionis est caritas. Media autem ad finem sunt substantialia religionis vota videlicet paupertas, obedientia, castitas, morum conversio, et stabilitas. Secundaria vero, abstinentie, vigilie, meditatio scripturarum, et alie regulares observantie

non perfectio sed perfectionis instrumenta sunt quia
in ipsis non consistit discipline illius finis
sed per illa pervenitur ad finem. Et quia impossibile
est nolle ad perfectam In via quoque dei non
progredi [illegible] regredi est, et non parum in reli
gione descendit qui in ea non ascendit, quare toto
nisu affectum caritatis sine qua impossibile est
placere deo habeamus et habitam possideamus,
Nam hec finis precepti est et plenitudo legis
quam ab apostolo paulo in tantum commendatam
uno verbo satis eam commendat apostolus Iohannes
dicens, quod deus caritas est et qui manet
in caritate in deo manet et deus in eo, Quid
igitur hac virtute que deus est sublimius?
Quid mortalibus quam in deo manere et ad deum
[illegible] utilius? Quid congruentius? quid salubrius
Ad huius igitur virtutis sublimitatem obtinen
dam et obtentam conservandam media predic
ta, quibus ad eam datur summo studio ob
servare debemus, et omnia que caritati adversantur
penitus a nobis auferre

Ydoneum Timendum est summe [illegible] quam vero [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
a quibus habentur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] medium est, quia ad utilitatem et [illegible] pos
sunt [illegible], si de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible],
[illegible] in [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], de [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] possunt

Paupertas namque voluntaria primum fundamentum est ad statum perfectionis obtinendum, dicente domino Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus et veni et sequere me Et iterum Nisi quis renunciaverit omnibus que possidet non potest meus esse discipulus, Nam cupiditas que est radix omnium malorum, et idolorum servitus ab apostolo, et mammona iniquitatis que a christo de directo opponitur christo. Temporalia cum ista vix aut numquam sine amore possidentur Ille enim deum minus diligit (ait augustinus) qui secum cum aliquid diligit quod non propter eum diligit Unde nutrimentum caritatis, ut ait, est diminucio cupiditatis Et propterea apostoli vere paupertatis amatores qui fuerunt in caritate perfectissimi, nihil suum esse dicebant, sed erant illis omnia communia, De quibus propheta ante predixerat Pro nihilo salvos facias illos pro nihilo scilicet paupertate Et iterum pro nihilo habuerunt terram desiderabilem Regnum celorum quod est pauperum Ubi paupertas iterum In quibus etiam completum videtur quod scriptum est, per verba salomonis i. christi qui dicit sapientia est argentum in templo pro nihilo reputabatur

De obedientia

Ad hanc autem perfectionem acquirendam non
sufficit relinquere mundum, quod Socrates philosophi
quidam alii fecisse leguntur putantes se non
posse simul divitias et virtutes possidere,
nisi etiam relinquimus et nos. Tunc autem nos
relinquimus cum propriam voluntatem nostram
velle et nolle superioris arbitrio committimus
quod fit per votum obedientie. Est igitur obedientia
ad perfectionem necessaria. Nam omnia virtutum opera
ex hoc solo sunt meritoria, quod fiunt ut divi-
ne obediatur voluntati. Unde si quis etiam
martirium sustineret, omnia sua pauperibus
erogaret, nisi hoc ordinaret ad impletionem divi-
ne voluntatis quod recte ad obedientiam pertinet
meritorium esse non posset sicut et nec
sine caritate fierent. Apostolus quod scriptura dicit,
quod melior est obedientia quam stultorum victime
et quod quasi peccatum ariolandi est repugnare et
quasi scelus idolatrie nolle acquiescere. Unde nihil
magis posset homo deo dare quam propriam volun-
tatem, et ut propter ipsum voluntati se subii-
ciat alterius. Unde in collationibus patrum et in
regula mea legitur debere omnes ex monachorum

caritatis, qui sciat nimis^r eumtes abso
luti a seniorum iugo habent libertatem agendi quod
volunt. Et propterea precepit apostolus ut omnis anima Ro xiij
sublimioribus potestatibus subiecta sit. Certa non
est potestas nisi a deo. Certum autem a deo sunt
ordinata sunt. Et ideo qui potestati resistit
dei ordinationi resistit. Certum autem resistunt ipsi
sibi non quidem perfectionem sed potius dampnationem
acquirunt

Idem Aug. de commendatione obediencie loquens sic ait
Inter omnia bona creata virtus est optima, sed inter
omnes virtutes excellit obediencia. Sola obediencia
virtus est que ceteras virtutes menti
inserit insertasque custodit. Ergo inter omnes virtu
tes obediencia est optima. Difficilius est enim quod
sensus quispiam ad ... tu sit obediens

De castitate

Ad perfectionem vel istam requiritur
abstractio cordis per quam homo impeditur ne
totaliter feratur in deum. Consequenter ad carnis
et venereorum usus propter vehementiam delectationis
ob quas omnes interiores hominis passiones magis
mentem absorbent et impediunt usum rationis.
Nihilque magis obest veritati acquirende vel
speculande quam voluptas illa carnis que nihil
virile nihil aliud nihil celeste mente que se tali
dederit passioni meditari permittit. Et contra
ad hanc perfectionem acquirendam necessaria est
pernecessaria continentia, sive que ut dicit Jheronimus contra
Jovinianum perfecta sit omnia. Unde paulus ad Thi
motheum scribens: te ipsum castum custodi. Et
de Judith scriptum est: quod confortatum est cor
eius eo quod castitatem amaverat et post virum suum
alterum nescierit. Ad hanc igitur observantiam nos
admonet ibi apostolus Cor. vii. sic dicens
volo omnes homines esse sicut me ipsum. Et iterum
Dico non nuptis bonum est illis si sic permaneant
sicut sicut ego. Et item ad Thessalonicenses
dicit: Haec voluntas dei sanctificatio vestra ut absti
neatis vos a fornicatione, ut sciat unusquisque
vestrum vas suum possidere in sanctificatione et ho

Bonaventura

Peccatum actuale originem trahit a
libera voluntate unde in II [illegible], et sequitur
conclusio, delectatio consensus et opus
Jacobi quod dicit scriptura unusquisque temp-
tatur a concupiscentia sua abstractus et illectus
deinde cum concupiscentia conceperit parit peccatum,
peccatum vero cum consummatum fuerit generat mor-
tem. Si suggestio et delectatio sequitur
circa consensum de veniali peccato. Si vero
sequitur consensus et ~~opus~~ opus in hiis que
divina lege prohibentur est peccatum mortale
consummatum [illegible] si mortaliter non sit, ut consen-
sum opere sit, aut quod vult in opere perfi-
cere non potest tamen voluntas pro opere reputatur, et
omnino culpabilis et ideo si in [illegible] facto deprehen-
ditur. Aut quod non vult in opere perficere sed
vult interius delectari in delectatione et tamen
[illegible] mulier et non vir licet non sit

pctz plurimi consummatum · tu cui mortem
spiritualem per mulieris mandamenta toti homini
damnari meruisti / quia tu · d · peccatis fecisti
inde est ad Corinthios 1 capitulo 3º
Nescitis quia templum dei estis et spiritus dei
habitat in vobis? Si quis autem templum dei
violaverit disperdet illum deus. Templum enim
dei sanctum est quod estis vos sic scribitur
Item 2ª ad Corinthios 6º
Vos estis templum dei vivi sicut dicit
deus Quoniam inhabitabo in illis et
inambulabo inter eos / et ero illorum
deus et ipsi erunt mihi populus propter quod exite
de medio eorum et separamini dicit dominus
1ª ad Cor. 6º
Fugite fornicationem omne enim peccatum quodcumque
fecerit homo extra corpus est qui autem fornicatur in
corpus suum peccat An nescitis quoniam membra
vestra templum sunt spiritus sancti Corinth. 1ª pro longo [illegible]

rore Et ad Ephesios Stare succincti lum-
bos vestros in veritate Et dicit commentator,
Tunc lumbi ad precincti Cum lumbos
precingimus cum (Gregorius) carnis luxuriam
per continentiam coartamus Et iterum cum dominus a pha-
riseis interogatus, si licet homini ex quacumque causa
uxorem dimittere inter cetera respondit Sunt
(inquit) eunuchi qui seipsos castraverunt prop-
ter regnum celorum Et unde Ysaie dicitur Non dicat
eunuchus, ecce ego lignum aridum Quia hec
dicit dominus eunuchis qui custodierint sabba-
ta mea, et elegerint que ego volui, et tenuerint
fedus meum, dabo eis in domo mea, et in
muris meis locum et nomen melius a filiis
et filiabus Nomen sempiternum dabo eis
quod non peribit ut vult commentator

Hec itaque tria substantialia religionis
vota ad perfectionis statum quam quilibet accommoda-
paupertas, scilicet obedientia, et castitas,
Quibus additur morum conversio et stabilitas,

[illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Tribus modis [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] [illegible], plerumque in
delectatione [illegible] [illegible] in consensu [illegible], [illegible]
carnis [illegible] [illegible], in nobis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Temptationem
[illegible] per [illegible] potuit, [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit

conuersio morum, Per conuersionem morum monachus obli-
gatur se ut non secularis viuat sed mores
suos secundum regulam dirigat. Contra hanc
partem professionis venit monachus qui seculariter
viuit. Placere non sufficit monacho mutasse
se locum, contemptibiles habitus assumpsisse
se, deferre tonsuram altam, coronam
latam, nisi habeat morum conuersio comitetur. Bernar.
Umbra religionis est ista non veritas.
Corporis conuersio si sola fuerit erit nulla.
Sed quidem conuersionis est ista non veritas.
Et contra volenti in ordine proficere et hanc
charitatis perfectionem acquirere, necesse ut conuertatur
in virum alterum ut possit dicere illud
apostoli, Viuo autem iam non ego, viuit vero
in me Christus. Et qui prius viuebat seculo iam
debet viuere deo. Et illud sponse in canticis
Ego dilecto meo et ad me conuersio eius.
Ut qui prius placuit mundo abinde co-
gitet quomodo placeat deo. Ut sicut exhibuit mem-
bra sua seruire immundicie et iniquitati ad
iniquitatem, ita et nunc exhibeat. Secundum doc-
trinam pauli seruire iusticie in sanctificationem.
Et conuersa a via sua mala et pessima

Inde propheta consilium, bona sancti studia sua
nam consilio corporis si sola fuerit nulla erit
Unde dominus per moysen ad populum suum Iuxta consue-
tudinem terre in qua habitastis non facietis
Separavi vos a ceteris populis ut essetis
mei Separamini igitur et vos mundi ab immundo
ne polluatis animas vestras

Postremo licet in professione nostra primo locum
teneat, ad perfectionem istam acquirendam initio
requiritur stabilitas, hec est perseverantia. Tunc
enim veraciter conversio perfecta est si in ea
usque in finem perseveraverit. Nam incassum
bonum agitur, si ante vite terminum deseritur
Et frustra velociter curritur qui prius de-
ficit quam ad cursus sui metas devenerit
Nec cursus bravium, nec laboris premium
nec pugne victoriam, nec martirii coronam
sine perseverantia quis consequitur. Hec est

ut tanta hostia quam deus tribuerit offerre
Hec est joseph vestis illa polimita undique
virtutibus ornata ad talos usque perveniens
Hec denique est illa sola virtus cui
caritas redditur et corona debetur
dicente deo ad david de regno sa-
lomonis firmabo thronum regni eius usque
in sempiternum si perseveraverit Nam multi
bene incipiunt, sed pauci usque ad finem per-
veniunt Et hii soli perfecti sunt Nam quod
perfectum est nichil deest,

Consequenter videndum est secundo quod per-
fectio illa triplex quam quis potest deum considerare
Primo ex parte diligibilis Alio modo ex
parte diligentis
Ex parte quidem diligibilis diligendus est
deus quantum bonus est Et quia eius bonitas est
infinita, nulla creatura potest eum diligere
infinite, quia ubilibet virtus creata finita
Unde per hunc modum nullius creature
caritas potest esse perfecta, sed sola caritas dei

quam sic ipsum diligit

Ex parte vero diligentis caritas tunc est
perfecta quando quis toto suo posse quod diligit quantum ei
est diligit, Et quidem ex contingit tripliciter
Primo modo sic quod totum cor hominis actualiter
semper feratur in deum Et hec est perfectio caritatis
patrie que non est possibilis in hac vita, in
qua impossibile est propter humane nature infir-
mitatem, semper actu cogitare de deo et
moveri dilectione ad ipsum

Alio modo ut homo studium suum deputet
ad vacandum deo et rebus divinis pretermissis
aliis nisi quantum necessitas presentis vite
requirit Et ista est perfectio caritatis possibilis
in via, tamen non est equaliter omnibus caritatem
habentibus

Alio modo ut quis habitualiter in deo ponat
cor suum, ita quod nihil cogitet vel velit
quod sit divine dilectioni contrarium Et hec
perfectio est communis omnibus caritatem habentibus Et
inde est quod nullus purus viator potest in presenti
vita tantum proficere quin semper possit magis ac
magis quamdiu vixerit in caritate proficere,

Hinc est quod religio dicitur status acquirende perfectionis ut producens homines sint in multis religiosis multum imperfecti, qui tamen debent velle perfici, et ad hoc tenentur conari sive posse.

Verum tamen dicit sapiens quod corpus quod corrumpitur aggravat animam et terrena habitatio deprimit sensum multa cogitantem, Et apostolus paulus dicit, quod spiritus sancti spiritus est contrarius et quod caro concupiscit adversus spiritum, et spiritus adversus carnem, et quod sibi invicem adversantur ita ut non quecumque volumus illa faciamus,

Obsecrat ergo nos apostolus petrus, ut abstineamus a carnalibus desideriis que militant adversus animam Nam ut idem ait apostolus paulus Prudentia carnis mors est Et qui in carne sunt deo placere non possunt Ergo fratres si secundum carnem vixeritis (inquit) moriemini Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis vivetis Et alibi idem ait Hoc autem dico fratres, quia caro et sanguis regnum dei possidere non possunt Et idem Manifesta autem sunt (inquit) opera carnis que sunt, fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitie, contentiones, emulationes, ire, rixe, dissensiones, secte,

invidie, homicidia, ebrietates, comessaciones
et hiis similia, que predico vobis sicut
predixi quoniam qui talia agunt regnum dei non
consequentur. Nota dilectissimi si in
via dei proficere et perseverare cupitis quia quilibet qui
vere religiosus est sicut in presenti per graciam et
in futuro per gloriam obtinere vultis, necesse
est ut hec opera carnis que enumerat apostolus
et hiis similia odio fugiatis, et carnem vestram
vigiliis et ieiuniis maceretis. Et quomodo
doctrina nostri apostoli munda nos ab omni
inquinamento carnis perficientes sanctificacionem
in timore dei.
Attendatis dilectissimi quomodo sancti carnem
suam maceraverunt patres veteris et novi
testamenti Elias Heliseus Iohannes baptista
Paulus primus heremita Anthonius Ieronimus
Benedictus. Attendatis eciam vas eleccionis
Paulum apostolum qui de seipso ait Castigo corpus
meum et in servitutem redigo ne forte, cum
aliis predicaverim ipse reprobus efficiar
Si igitur talis ac tantus apostolus qui tot vicibus
predicando circuierat tot animas ad christum
converterat tot et tanta pro christo sustinuit

Xpum et scripto testatur dicens Ter virgis
cesus sum, semel lapidatus sum, ter
naufragium feci, nocte et die in profundo
maris fui. Et iterum, In laboribus
plurimis, in plagis supra modum, in
mortibus frequenter et multa alia que enu
merat. Qui deinde raptus est in pa
radisum et audivit archana verba que
non licet homini loqui. Si inquam ita est, immo
quia ita est quod talis ac tantus castigaret
corpus suum et in servitutem redigeret ne
forte reprobus efficeretur quid nos miseri
dicturi sumus qui peccatis pleni et bonis
vacui sumus, qui cum peccata peccatis assidue
superaddimus et cumulamus et ad cumulum
irarum in delictis gerimus. Quid ergo
dicturi sumus seu facturi, nisi ut eius
mores et vestigia imitemur et
sequamur. Or[illegible] loco sumendum

Usus est in pleno capitulo presentibus conventibus unanimiter cum car
nis proprio abrenunciavit. Laudabilis
consuetudo fuit hec consuetudo observata et
ordinata ut dicat apostolus Libentius est

Vinum non bibebat et carnem non manducabat
Non enim ex hoc solo iustificatus est, cum non
sit regnum dei esca et potus, sed iustitia pax
et gaudium in spiritu sancto ut dicit apostolus
Nam et legitur deliquisse ionathan in
gustu mellis, esau in edulio lentis, et
sodomitas in sola saturitate panis,
Unde non nobis ad salutem sufficit sola
abstinentia a potibus et voluptatibus carnibus
nisi etiam ab aliis abstineamus a carnis operibus
Ab exordio autem humane condicionis iheronimo
teste usque ad diluvium homines carnibus
non vescebantur Quos tamen plures
imperfecti fuerunt et pessimi ut patet in
Caym qui et fratrem occidit, et deum eundem
contempsit, Narrat etiam ubi chronicorum Io-
vinianum sub saturno i. aureo seculo
nullum comedisse carnes, sed omnes vixisse
fructibus quos sponte terra gignebat Ma-
gi quoque apud persas doctissimi et eloquentissimi
propter farina et olere nichil aliud in
cibo sumebant Brachmanni quoque et gymnosophi-
ste Iovinis non solum carnibus sed etiam carne

cibis abstinebant solis pomis arborum et fa-
rina contenti. Unde apud Athenas in templo
Eleusine preceptum erat de carnibus non vescen-
dum. Hinc et Orpheus in carmine suo esum
carnium detestatur. Horum itaque constat exemplo
solam abstinentiam a carnibus nobis ad salutem
et quandam quasi perfectionem spiritualem non sufficere nisi
etiam abstineamus ab operibus carnis. Dicente Domino:
Non permanebit in homine spiritus meus in homine in-
eternum quia caro est. Et iterum per prophetam: Non est
pax universe carni ait Dominus. Unde necesse est
si veri religiosi esse velimus ut spiritu ambulemus
iuxta doctrinam Apostoli, et desideria carnis in
desideriis non perficiamus, et ut reddamus Domino
vota que distinxerunt labia mea que scilicet ad
spiritualem perfectionem acquirendam, ut iam dixi,
instrumenta et opportuna media. Prestante
Domino nostro Jhesu Christo. Amen

Item Status religiosus secundum s. Thomam conside-
ratur tripliciter Uno modo secundum quod est exercitium
tendendi in perfectionem caritatis
Alio modo secundum quod quietat animum humanum ab exte-
rioribus sollicitudinibus secundum illud j ad Cor vij
Volo vos sine sollicitudine esse
Tercio secundum quod est quoddam holocaustum per quod
aliquis totaliter se et sua deo offert, Secundum hoc
ex hiis tribus votis integratur religionis status
Primo namque quantum ad exercitium perfectionis requiritur
quod aliquis a se removeat illa per quae posset
impediri ne totaliter eius affectus tendat in deum
in quo consistit perfectio caritatis huiusmodi sunt tria
Primum quidem cupiditas exteriorum quae tollitur per votum
paupertatis, Secundum autem est concupiscentia sensibilium
delectationum inter quas precellunt delectationes veneree
que excluduntur per votum continentie, Tercium est inor-
dinatio voluntatis humane que excluditur per votum
obediencie
Similiter autem sollicitudinis secularis inquie-
tudo precipue ingeritur homini circa tria
Primo quidem circa dispensationem exteriorum rerum, et
hec sollicitudo aufertur homini per votum paupertatis
Secundo circa gubernationem uxoris et filiorum que am-
putatur per votum continentie
Tercio circa dispositionem propriorum actuum que amputatur per votum
obediencie, quo aliquis se dispositioni committit

Similiter vel holocaustum est cum aliquis totum quod habet offert deo. ut dicit gregorius super ezechielem, habet autem homo triplex bonum secundum philosophum primo ethicorum. Primo exteriorum rerum quod quidem aliquis totaliter offert deo per votum voluntarie paupertatis

Secundum autem bonum proprii corporis quod aliquis precipue offert deo per votum continentie quia abrenunciat maximis sibi delectationibus corporis

Tertium autem bonum est anime quod cum aliquis totaliter deo offert per obedientiam quia aliquis offert propriam voluntatem per quam homo utitur omnibus potentiis et habitibus anime. Et ideo convenienter ex tribus votis status religionis integratur

Item est triplex religionis votum

Primum votum paupertatis

Secundum votum obedientie

Tertium votum continentie

Primum est votum paupertatis ut scilicet aliquis sine proprio vivat sicut docet Christus Matthei. Dicit Christus Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus

Si quis vult venire post me abneget
semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me
Luce ix

Basilius

Abnegatio sui ipsius est totalis preteritorum oblivio
et recessio a propriis voluptatibus

Gregorius super Ezechielem

Semetipsum abnegat qui mutatur ad me-
lius incipit esse quod non erat et desinit
esse quod erat

Augustinus

Abnegat aliquis semetipsum dum vitam
priorem in malicia consumptam, alteram conversatione re-
formavit, puta qui deditus in lascivia
vixerat abnegat seipsum lascivum, sed se
castum, et similiter abstinens gulosus existens
se ipsum abnegavit etc.

Et quibus dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qui de morte [illegible] [illegible] est et
est [illegible] qui fuerit est ab [illegible] et est [illegible]
qui semper [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est semper [illegible]

et vani seculi. Sicut dicit sanctus Thomas
ij. ij. Status religionis est quoddam exer
citium et disciplina per quam pervenitur ad perfectionem
caritatis, ad quod quidem necessarium est quod aliquis
affectum suum totaliter abstrahat a rebus
mundanis. Dicit Augustinus in .x. confessionum
ad deum loquens Minus te amat qui te-
cum aliquid amat quod propter te non amat.
Item Augustinus dicit quod nutrimentum caritatis est dimi
nutio cupiditatis, Sed venenum caritatis
cupiditas, Sed perfectio nulla cupiditas.
Ex hoc autem quod aliquis res mundanas possi
det allicitur eius animus ad eius amorem. Unde et
dicit Augustinus quod terrena arctius diliguntur adepta quam
concupita, Nam unde juvenis ille tristis
discessit nisi quia magnas habebat divitias,
Et Crisostomus super Math. Appositio divitiarum
maiorem accendit flammam et vehementior
fit cupido. Ideo primum fundamentum religionis
servandae et perfectionis divine caritatis est volun
taria paupertas

De obediencia

Et Obediencia est spontanea intuitu dei proprie voluntatis abnegacio. Item obediencia est que menti virtutes inserit insertasque custodit. Obediencia est firmissimum regularis observancie fundamentum, quo deficiente deficit ordo religionis, quia corruente fundamento necesse est corruere quod superedificatur. Item est sacrificium quod deus requirit. Unde obedienciam volo et non sacrificium. Ista est illa virtus que homines tamquam agnos ligatos ducit ad victimam.

Hec autem virtus obediencie est necessaria in religione quia ordo naturalis est ut inferiora a superioribus moveantur ad suas actiones peragendas, quod etiam fit in angelis ut dicit Gregorius in moralibus. Et ideo secundum Tho. ij. ij.

Status religionis est quedam disciplina vel exercitium tendendi in perfectionem; quicumque autem instruuntur vel exercentur ut perveniant ad aliquem finem, oportet quod directionem alicuius sequantur secundum cuius arbitrium instruantur vel exercitentur ut perveniant ad illum finem quasi discipuli sub magistro. Et ideo oportet quod religiosi in hiis que pertinent ad religiosam vitam alicuius instructioni et imperio subdantur. Unde et vij. q. ij Monachos vero

subiectivis scilicet obedientia et disciplinatis imperio
alterius et instructioni alterius subicit homo per
obedientiam et ideo obedientia requiritur ad religi
onis perfectionem
Votum obedientie est principale inter tria vota
religionis et hoc triplici ratione
Prima ratio est maioris oblacionis
2a ratio est maioris extensionis
3a ratio est propinquioris accessionis
Prima ratio est maioris oblationis quia per votum obe
dientie aliquid maius offert homo deo quam per
alia vota, Offert enim propriam voluntatem que
potior est quam corpus proprium quod offert homo
per votum continentie et quam res exteriores quas
offert per votum paupertatis Unde et illud
quod fit per obedientiam est magis deo acceptum
quam illud quod fit per propriam voluntatem secundum quod
dicit Jheronimus ad rusticum Ad id tendit oratio
ut doceam te non tuo arbitrio dimittendum,
Et post pauca sibi dicit habeas quidem ama
peris, vestiaris quod datum Unde ieiunium
non redditur deo acceptum secundum propriam vo
luntatem secundum illud ysaie lviij Ecce enim
in diebus ieiunij vestri inuenitur voluntas
vestra etcetera. Obedientia victimis preponitur

qr p vittimas aliena caro p obediẽciã volũ
tas ꝓpria mactatur
2a rõ est maioris et amplioris extensionis
siue inclusionis qr ad extendit se ad alia
vota siue includit ea et nõ econtᵃ Nam
religiosus et si teneatur ex voto continẽcie
seruare et paupertatẽ tñ hᵗ sub obediẽcia con
tinet ad quã ptinet includit alia scilicet conti
nenciam et paupertatẽ seruare
3a rõ est propinquioris accessionis qr propinquius
accedit ad finẽ religionis qui est cũgi deo
p amore ex toto corde, quod quidem cor totũ
offertur deo p votum obediẽcie, quod ē potis
simũ bonũ ps mihi adherere deo bonum est
Quia quanto aliquid propinquius est fini tanto
melius est, et inde ꝯ est qd votum obediẽcie
est religioni essentiale, si ꝯ absq voto
obediẽcie voluntaria paupertate et continencia
ꝯ ex voto qs seruet non ho ptinz ad statum
religionis q ꝯsetur ꝯ ipsa virginitati ex
voto obseruate Vt Aug libro de virginitate
Nec quam pius aucti fuerit virginitate seruar
e monasterio

Tertium votum est continencia que necessaria est
ad perfectionem vite. Unde dicit s. Tho. ij. ij.
Ad statum religionis requiritur abstractio
eorum per que homo impeditur ne feratur totaliter
in dei servicium, usus autem carnalis copule
retrahit animum ne totaliter feratur in dei servi
cium. Uno modo propter vehementiam delec
tationis ex cuius frequenti experientia augetur con
cupiscentia et inde est quod usus venereorum retra
hit animam ab illa perfecta intentione tendendi in
deum et hoc est quod Aug. dicit in libro soliloquiorum
Nihil esse sentio quod magis de arce deiciat
animum virilem quam blandimenta feminarum corporum
que ille contactus sine quo uxor haberi non potest
Alio modo propter sollicitudinem quam ingerit homini
de gubernatione uxoris et filiorum et rerum temporalium
que ad eorum sustentationem sufficiant. Unde apostolus
dicit quod qui sine uxore est cogitat que sunt domini
quomodo placeat deo qui autem cum uxore est solli
citus est que sunt mundi et quomodo placeat
uxori. Et ideo continentia perpetua requiritur ad
perfectionem religionis sicut voluntaria pau
pertas

Per hec tria vota monachus specialiter re-
ligiosus tenetur christo crucifixus vivere
Et voto paupertatis moritur mundo ut
possit dicere cum apostolo Gal. vi Michi
mundus crucifixus est, et ego mundo Colo. iii
Mortui estis et vita vestra abscondita est
cum christo in deo, Unde sicut mortuus
in sepulchro absconditur sic religiosus in
claustro Et prochdolor quidam recipiunt mun-
dum corpore sed remanent ibi mente Corpus
est in choro, cor in foro Isti figurantur
per uxorem loth que per exitum de Sodo-
mis retro aspiciens versa est in statuam
salis ut habetur Gen. xix Statua simi-
litudinem habet hominis non veritatem, sic tales
similitudinem habent monachi secundum habitum non
secundum veritatem
Et per votum obediencie moritur sibiipsi Sicut
enim mortuus si pungatur non sentit aut
si iniuriatur aut contemnitur, sic verus
religiosus, de quolibet iniuncto officio non
turbatur, nec de honorabili superbit ut
possit dicere illud ps. Ut iumentum factus
sum apud te, quod dicitur nec de aliquo superbit

mens de luto in desertum quod portat Ioh.
per hoc votum moritur religiosus in claustro
licet eo. Si quis vult venire post me
abneget semetipsum quod fit per votum obediencie
et tollat crucem suam cotidie et sequatur me
hic claudit obediencia in omnibus post me
Item per votum continencie moritur carni propter quod
separatur ab omni amore carnali Gal. v.
Qui christi sunt carnem suam crucifixerunt cum
viciis ut sic cum Christo in carne sit deo placens
non potest. Et sicut caro mortui consumitur
a vermibus in sepulchro et spiritus est in
celo, sic religiosi per primam consumit corpus
suum in claustro sed mens est in celo Iob. vii
Suspendium elegit anima mea, in mortis
mortem carnalium desideriorum
Unde quam desiderabilis et honorabilis mors que
mortis dicitur viri religiosi. Bernardus
O bona mors que vitam non aufert,
sed mutat in melius, per quam corpus non cadit
sed anima sublimatur. Unde de talibus mortuis
possit dici illud Apoc. xiiii Beati mortui
qui in domino moriuntur

Sanctam religionis obseruanciam sal-
uator in vita exemplo et sermone dedi-
cauit, Nam fundamenta religionis sunt
tria scilicet obediencia, castitas et paupertas
ut inquit sanctus Tho(mas) ij ij
Unde vera religio est quoddam sacrificium
medullatum per quod totum offert deo nihil
sibi retinendo. Ideo religiosus per obedienciam offert
deo voluntatem et animam Per castitatem corpus
renuncians omnibus eius voluptatibus, Per
paupertatem omnia temporalia,
Per obedienciam superat superbiam, per casti-
tatem luxuriam Per paupertatem auariciam
De hijs quoque religionis fundamentis
loquitur Bernardus in libro de vita religiosa
ait Religio paupertate fundatur, erigitur
obediencia, aedificatur castitate, custoditur humili-
tate, perficitur caritate
Dilectissimus autem religionis institutor
et obseruator dominus noster Jhesus Christus has tres
virtutes singulariter in se habere voluit,
Primo quod obedienciam seruauit Nam voluit esse
obediens usque ad presentationem ac ministerio

Iuxta illud luc. ij. Erat subditus illis Ipse
quoque de seipso ait Jo. iiij. Meus cibus est ut
faciam voluntatem patris mei qui in celis est
Et mat. xxvi dicebat patri fiat non mea
sed tua voluntas Et Jo. vj ait iterum descendi
de celo non ut faciam voluntatem meam
sed eius qui misit me Ad phil. ij. factus est
obediens patri usque ad mortem, mortem autem
crucis Unde Bernardus Ubi quoque sic ait Ille
[illegible] ne perderet obedientiam
perdidit vitam
2o. servavit castitatem Unde Jero. Christus
virginem habuit matrem, virgo ipse mansit
in se viris, in matre feminis virginitatem
tribuens etc. Et Ambrosius in quadam sermone
Duxit vitam [illegible] in ordibus evangelicis
totamque reperies fuisse [illegible] castitatis
3o servavit paupertatem Pauper fuit dominus
in sua vita et morte Unde de seipso inquit
Vulpes foveas habent et volucres celi nidos
filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet
Extra de vita et honestate cle. Cum [illegible]
monasteria [illegible]
[illegible] Nota
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

fforma professionis

Forma professionis hec est Ego frater N.
promitto stabilitatem et conversionem morum
meorum, et obedienciam ~~coram deo et sanctis~~
eius secundum regulam sancti Benedicti, coram
deo et sanctis eius, in hoc monasterio quod
constructum est in honore sancti N. in presentia domini
N. abbatis

In qua professione tria substancialia monastice
professionis tanguntur scilicet stabilitas morum conversio
et obediencia

Ex expositione Bernardi Cassinensis

Et hic nota totam substanciam et formam
monastice professionis, non ut quidam
existimant, ignorantes quod omnes monachi regulam
profitentur, sed ista tria secundum regulam videlicet Stabilitatem,
Conversionem morum, et obedienciam,

Per stabilitatem astringitur quod numquam monasterium deserat
monachatum nec sine mandato et superioris
auctoritate exeat monasterium

Per conversionem morum obligatur ut non secularis
vivat, sed mores et conversationem
a secularibus distinctos et diversos habeat

Per obedienciam astringitur ut non suo

sensu, non sua voluntate vivat, nec quo
velit vadat, nec quod velit faciat sed alieno
imperio et alterius voluntati subditus existat
Stabilitas adversatur levitati
Morum conuersio opponitur secularium conuersationi
Obedientia contradicit proprie voluntati et sensualitati
Per morum conuersionem distinguitur monachus a
sarabitis
Obedientia ab heremitis
Stabilitate a girouagis

C. Johannes de Turrecremata super

Nullus debet calumniari hanc professionem forte
tamquam minus completam eo quod expresse in ea non
fiat mentio de observanda castitate et de
proprio non habendo, quia eo ipso quod quis assu-
mit habitum monachalem et obedientiam ac
morum conuersionem promittit, castitatem servare
et renunciare proprietati intelligitur cum ista sint
de substantia monastice vite, ut extra
de statu monachorum Innocentius papa
Cum ad Monasterium Sublacense pro-
pe lune venissemus sit dicitur Nec existimet abbas
quod super habenda proprietate possit cum

aliquo modo dispensare, quia abdicatio pro-
prietatis sicut et custodia castitatis, adeo est
annexa regule monachali ut contra eam
nec summus pontifex possit licentiam indulgere

Et alias etiam sanctus benedictus observantiam
paupertatis et abdicationis proprietatis non po-
suit expresse et nominatim in forma
monasterii professionis sicut alii religiosi
qui profitentur expresse paupertatem obedientiam
et castitatem. Et recte qui bene considerat
sub eandem professionis cursum satis clare videt quod
in ea continetur. Conversio videlicet morum
sub qua includitur observantia castitatis et abdicationis
proprietatis. Licet ad mores suos conversio si per
abdicationem proprietatis et custodiam castitatis
moribus secularibus contrariis non esset
Cum etiam promittit quod plus est videlicet ut est
abdicatio proprie voluntatis, quis dubitat non etiam
comprehensionem et inclusionem quod minus est videlicet
abdicationem proprietatis rei temporalis. Nam qui se
non possidet sicut in regula beati benedicti habetur
quo temporalia possidebit, valet hoc inclusio
abdicationis proprietatis comprehensionem in professione

voto,
Item advertendum est quod monachus tribus modis
se obligat, ore verbo, 2o scripto, 3o quodam
iuramento, Primo obligat se ore verbo
in emissione voti, 2o in ~~missione voti~~ confirmacione
vel signacione scripti, 3o in positione ipsius
scripture super altare, in quo videtur sol-
empnizare votum emissum, in qua et est
vel ostensio iuramenti, vel confirmacio voti
Item dicit monachus huius versum Suscipe me
domine secundum eloquium tuum et vivam et non
confundas me ab expectacione mea,
Et paulus diaconus quod illud eloquium de quo
facit mentionem nomine in hoc versiculo pro-
est verbum domini in euangelio. Qui reliquerit
omnia que possidet centuplum accipiet et
vitam eternam possidebit
Item ponitur secundum iura tria substancialia professionis
Stabilitas, quia stabilitas est petra super
quam totum religionis edificium construitur et
fundatur. Sed spiritus sanctus fundavit reli-
gionem super stabilitatem istam ut non deliniatur
in seculum seculi Mathei vii. Descendit
pluvia, venerunt flumina et flaverunt
venti et irruerunt in domum illam et non

tendit secundum quod erat scriptum sicut una parte
Ubertinus [illegible] capitulo nono [illegible]
rans hys que pertinent ad monachi perfectionem
subdit Officina vero ubi habent omnia disciplinis
operentur, claustra sunt monasterii et stabi
litas in congregatione claustrali in opere ad
finem de morte dei Omnium bonorum officina
est cella et stabilis perseverantia in ipsa Et
paulo post subditur Impossibile est hominem
fugere in vero animo sicut qui non perseverant
in aliquo loco perseverantiam afferant rem
suam Nam qui inquietudinem animi migrando
de loco ad locum effugere nititur, sic
facit qui fugit umbram corporis sui, secum
fugit secum circumfert, locum mutat non
animum, eundem ubique se reperit, nisi ex
devocione fiat vera mobilitas, sicut hoc
solet contingere qui circumferendo currit
Ad stabilitatem ergo perseverantia quia sine
libertas sola est singularis filia summi
regis, illa enim sola est heres regni celi
Vide [illegible] in fine de perseverantia

Morum conversio est veteris hominis expoliacio, et novi hominis induicio secundum illud Ephesios quarto Deponite vos secundum pristinam conversacionem veterem hominem qui corrumpitur secundum desideria erroris Renovamini autem spiritu mentis vestre et induite novum hominem qui secundum deum creatus est in iusticia et sanctitate veritatis

Ista morum conversio secundo loco ponitur in professione per quam monachus obligat se ut non seculariter vivat sed mores suos secundum regulam dirigat, Contra hanc ergo partem professionis venit Monachus qui seculariter vivit Plane non sufficit monacho mutasse locum contemptibilem habitum assumpsisse deferre tonsuram altam, coronam latam nisi sit morum conversio concomitetur Quarum umbra religionis est sed non veritas Corporis conversio si sola fuerit erit nulla ffor conversionis est ista non veritas Imperfecti monasterium est ut veraciter moriatur in vita altera ut possit dicere cum apostolo Gala. ij Vivo autem iam non ego vivit autem in me christus

Qui prius vivebat seculo iam debet vi-
vere deo Canticorum vi Ego dilecto meo
et ad me conversio eius, Liberum debet esse
conversi ad deum ut deus conversatur ad
ipsum. ut sic possit dici et deus ipsi Can-
ticorum 2o, Dilectus meus mihi et ego illi,
psalmus, Deus cordis mei et pars mea deus
in eternum
Et notandum quod ad perfectam conversionem
requiritur ut fiat conversio interior et ex-
terior, Interior vero quantum ad intellec-
tum et affectum. Quantum ad intellec-
tum ut cogitationes male a corde repellantur
secundum illud ysaie primo Auferte malum cogitationum
vestrarum ab oculis meis Et sapientie 1o. Perverse
cogitationes separant a deo Sicut enim cogita-
bat prius quomodo placeret mundo nunc cogitet
quomodo placeat deo, hoc est bonum studium quod
deus a nobis requirit Jeremie xxvi,
Convertimini unusquisque a via sua pessima et
bona facite studia vestra
Quantum ad affectum oportet conversionem
fieri ut nobis malum quod in mundo abundant
compatiatur, bonis vero nobis non inquinatur

p(er) amore(m) Jacobi j. Religio munda et imma-
culata apud deum patrem hec est visitare
pupillos et viduas eorum, saltem mente et
compassione et se immaculatum custodire ab hoc
seculo. Hec ad custodiam cordis affertur
Ut in omnibus secundum deum diligat et timeat
tristetur et gaudeat. Unde attende solli-
cite quid diligas quid vere timeas, unde
gaudeas unde contristeris, quia sub ha-
bitu religionis animum secularem sub vestimentis
conversionis immunes cor perversum et
subdit Convertatur amor tuus et nihil
aliud diligas nisi deum aut certe propter deum
Convertatur et ad eum timor tuus, quia
perversus est timor omnis quo metuis aliquid
preter eum et non propter eum. Sic et gau-
dium et tristicia tua eque convertatur ad eum
sic ut ista fiant vel non nisi secundum eum
aut doleas aut leteris.
Ceterum debet conversio fieri maxime
circa ad locucionem Jacobi j° Si quis pu-
tat se religiosum esse et non refrenat
linguam suam sed seducit cor suum huius

Vana est religio incedunt multi in vesti
mentis ovium, sed dum detrahendo mor
dent loquela ostendit quod intrinsecus sunt
lupi rapaces Mathei vij. loquela
tua manifestum te facit Conversionem
quarum ad loquelam multi voluit
fieri b. benedictus vi° capitulo quod scur
rilitates et verba ociosa vel ad risum
moventia eterna clausura in omnibus locis
dampnamus et ad talem eloquium discipulo aperire os
non permittimus Ephe. iiij Omnis sermo malus
de ore vestro non procedat, sed si quis bonus est
ad edificacionem fidei qui dat graciam audi
entibus Item oportet monacho sunt [questionum]
exterius quantum ad sensum [exteriores] et
motum corporis moderationem ut in incessu
et aliis motibus et nihil fiat quod cuiusquam offen
dat aspectum sed quod ipsius deceat honestatem
Unde Jeronimus amictus corporis et risus dentium
et ingressus hominis denunciat de eo Ecc-
xxviij Sepi aures tuas spinis et noli
audire linguam nequam, et ori tuo facito
hostia et seras auribus tuis

Item Oportet fieri conversionem quantum ad bonorum operacionem et sicut exhibuit membra sua servire immundicie et iniquitati ad iniquitatem, ita exhibeat ea servire iusticie in sanctificacionem ad Rom. vj.

Remedium in hoc de vanitatis fermento

opa° Duo vanitatis fermentum operatur in
nobis ut cor sensum immutat
in medullis et in quibus partes tollat
omne consensum. Sic quod unum non
tam sepe arbos perit interdum mors
[illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
quod agit corpori et sanguis dum, quam
virtus fermenti operatur in eo, et
gaudet quod [illegible] [illegible] ambulat ad
servitutem; ut hic remedium

[illegible] perfecti Ne fructus vani fermenti dum venio
quod venit Christo, contra veneris remedio
ipsi remedium venio, quod venit [illegible]
in corpore mistico in corpore Christo Jo. 6°
Qui manducat meam carnem et bibit
meum sanguinem in me manet et
ego in eo, hoc est: vivitur mihi per
[illegible] Christo quibus [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] 2a de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] dicit
Augustinum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota quod in eucharistia sumitur vere cum
Christi, sanguis, anima et vera deitas,
Corpus unit sibi corpus digne communicantis
sanguis sanguinem, anima animam, deitas
intellectum et voluntatem et sic totus
homo transformatur in deum
Corpus enim Christi si quis in corpore sumente
appareret sibi communicatum vix mediante
corporis et capacitate illa ad se recipit et
specialiter possidet, Similiter sanguis
Christi, cor hominis penetrat ubi fons est
sanguinis et sic sanitati reponit,
Deus quod adamat, et deitas ignit
et cum charitate, animam digne communicantis
inhabitat, et irradiat Et sicut ignis
in se ferrum totaliter transmutat vel sic
ignitum etc.

Tria sunt media ad operationem cum fructu sumendi
primum est mundicia, secundum delectatio,
3m reverentia,
Mundicia triplex videlicet mentis scilicet
corporis et confessionis
Delectatio similiter debet esse in tribus, in
sufficienti examinatione, in frequenti oratione
in dilectione Christi, et passionis meditatione
ut homo sumendo memoriale sue passionis
3o in speciali reverentia et honore cum omnibus sensibus corporis

et pectora tundentibus ac dicentibus
illud centurionis Matthei viij°
Domine non sum dignus ut intres
sub tectum meum, sed tantum dic verbo
[illegible] et sanabitur anima mea
[illegible] Item facta in cena ultima erat [illegible]
[illegible] et [illegible], recipientes et [illegible], communicantes et
communicantes, offerentes et oblata
Item effectus sacramentorum sequuntur secundum
dispositionem recipientium, ut [illegible] sive
ad bonum sive ad malum recipiunt,
Item sicut in mensa cena, in qua dominus
de uno pane communicavit Petrus et Judas
accepit, bonus in vitam, [illegible] in [illegible]
bonum in beneficium, [illegible] in [illegible]
bonum in salutem, [illegible] mortem
[illegible] in [illegible] in
sacramento altaris, bonis quidem in bonis
sumentibus, malis vero ad dampnationem [illegible]
tamen [illegible] qui [illegible]
dum et in judicium [illegible]
Item sub utraque specie panis scilicet et vini [illegible] totus christus
[illegible] et singulis ac [illegible] et [illegible] ac
[illegible] et sine [illegible] sacramentum
[illegible] sub specie [illegible]
[illegible] et [illegible] sic ibi
[illegible] et in [illegible]
[illegible] non [illegible] ab [illegible]
[illegible] sub specie vini [illegible] singulis
[illegible] sacramenti [illegible] ut [illegible]
sic ibi

Diliges deum dominum tuum ex toto corde tuo etc. mathei xxii

De dilectione dei 4or sunt notanda. primo qualiter deus diligi precipitur, 2m quare quibus deum diligere tenentur, 3m quibus signis aliquis deum diligere probatur, 4m est que bona qui deum diligentibus afferuntur.

Circa primum nota quod deus debet diligi precipitur ex toto corde, ex tota anima et ex tota mente. Ex toto corde deus diligi precipitur quia ut dicit philosophus cor est principium omnis sensus et motus et omnia membra vitam a corde recipiunt. Igitur deus ex toto corde est diligendus i. ex omni motu et sensu meo, scilicet ex operibus verbis et operibus meis et ex omni visu auditu gustu odoratu et tactu, ut cum verba lingue mee et opera manuum mearum et omnes sensus meos exteriores ad dilectionem dei convertam.

Ex tota anima deus diligendus est. anima habet tres potentias rationabilitatem concupiscibilitatem et irascibilitatem. per rationabilitatem discernit inter bonum et malum, per concupiscibilitatem diligit bonum, per irascibilitatem respuit malum. Igitur ex tota

cum .i. ex odio potentis cum deum debemus
diligere ut cum dei dilectione nos ditant
inter bonum et malum discernentes scilicet
.i. virtutes eligendo et mala hoc est vitia
respuendo .
In tota tua mente .i. ex bona memoria deus
est diligendus Sicut enim ipse numquam obli-
viscitur nostri misereri, Sic dignum est
ut et nos quotidie [illegible] amoris sui
De 2º quare diligendus est deus, ad minus
triplex quod de causis quibus tenemur deum diligere;
Prima est quia nos ad ymaginem suam creavit
De hoc dicitur Gen. 1 Deus creavit de terra
hominem et fecit ymaginem suam fecit illum
Hinc etc. dicit augustinus in libro de spiritu et anima;
Miser ego quantum debeo deum diligere, deum
meum qui fecit me, cum non essem. Non
eram et de nichilo me fecit, non lapidem
non arborem, non avem vel aliquid
de animalibus, sed voluit me esse hominem dedit
michi vivere sentire et discernere
2ª causa est quia nos de potestate diaboli liberavit
vel captivos ad terram celi dedit se
in mortem pro nobis ut nos redimeret ab

omni iniquitate, et mundaret sibi populum
acceptabilem sectatorem bonorum operum.
Hinc etiam dicit Augustinus miser ego quanto
te debeo diligere deum meum qui me
redemit de [illegible] ad mortalia descen-
dit

De triplici hoste carne mundo et demone

Marci 8° Bernardus de septem panibus ex eorum°
Continentie ergo est panis quedam ubi tria
nihilominus dicemus unde clamare possumus
quis faciet mihi magnum qui potens est perficit pacem
in spiritu totius mundi vitam, si ergo non ita Sno
quos habet oppugnatores, et quanta illam
non sit ea virtute ut possit resistere talibus
Primus siquidem hostis totius nostri caro est
adversus spiritum concupiscens Alius domesticus
~~hostes~~ hostis quam periculosa lucta quam intestinum
bellum hostem hunc crudelissime nec fugere
possumus o quam nec fugere, circumferre
illum necesse est, qui alligatus est nobis,
Nam quod periculosius est et miserabilius, hostem
nostrum ipsi regimur sustentare perimere cum
non liceat, Vides ergo quam sollicite te custodire
oportet ab ea que dormit in sinu tuo,
Veruntamen non est hic solus adversarius mihi,
alium adhuc habeo qui circumcingit ~~aut~~ obsi-
dit me undique, et si ignoras hostis iste
est presens seculum nequam Conclusit [illegible]
vias meas et per quinque portas, quinque
videlicet corporis sensus iaculis suis vulnera
nos et mors intrat per fenestras meas
Sufficere nimis poterant isti duo, sed

Heu me ecce video ventum validum,
venientem ab aquilone a quo panditur omne
malum Et nunc quid superest aliud cla-
mare? Domine salva nos perimus Ecce
enim malleus universe terre, ecce enim serpens
callidior cunctis animantibus, ecce dimicat ille
quem videre non possumus, quanto minus
cavere? Neque enim est colluctatio nostra velut cum
continentiis, contrarias ad dicendum, non sola
luxuria, sed a ceteris quoque fiunt nunc vi-
ciis et peccatis, non est illis quam collucta-
tio adversus carnem et sanguinem tantum,
sed adversus principes et potestates, ad-
versus mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequicie in celestibus Et quis est qui multo-
rum ignita possit extinguere? Paraverunt
sagittas suas in pharetra, in obscuro rectos
corde Et machinantur ut absconderent
laqueos, dixerunt quis videbit eos Nunc
quidem aperte et violenter, nunc occulte et
fraudulenter, sed ad malitiose et crudeliter
impugnant, et persequuntur nos ad hoc tolle-
randa, ne dicam superanda quis idoneus?
Credo iam vobis aliquatenus innotescit

contineo dissimulare, ut iuxta apostolum spiritua-
lis quae donata est vobis dominica in
deo fructus habent virtute, et ipse ad nihi-
lum deducit tribulantes nos. Ipse enim quo-
niam curam meam ad concupiscentias sunt, fir-
mus semel me quod, ad curiositatibus et
vanitatibus sunt, ad ipso conteret sathana
sub pedibus vestris, Nequid non merito
diaconum duemisedeo, in continuis unde
clamavi, quae facit mihi magna qui potens est!
her bernardus unde sin

Item bernardus scribit absens ad fratres
suos clarevallenses
Bonum autem spiritum deo habentes no-
biscum in quo et puto nobis summum
quantumlibet terrarum spatiis dividamur
dividi a nobis nullatenus. Quinimmo
in vobis officiosum scripsimus vobis, humile
timoratum, studiosum lectionis, orationibus vi-
gilem, fraternae caritatis sollicitum, non me
putet absentem sibi. Nam quomodo ei praesens
spiritu non sum cum quo mihi cor unum
et anima una? Si quis autem susurro quod
absit extiterit inter vos, aut bilinguis

aut murmurantes aut contumaces, et impacientes
discipline, aut inquietos et vagos et qui
per loca ociosus vagari non erubescit, huic
vel si corpore presens est, longe est ab illo
animo, eo quod ipse longe fecit a se
deum, morum non locorum distantia. Ceterum
fratres dilectissimi, servite domino in timore,
ut sine timore quandoque de manu inimicorum
liberati serviatis illi.

Item Bernardus

De cetero fratres karissimi, servate vias vestras
et studia vestra, que recta, que honesta, que
salubria fore consideratis, et tractantes ante omnia
solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pa-
cis et deus pacis erit vobiscum.

Ritus et ord[illegible]
consecrandum
Abbate[illegible]

Abbas ante al[illegible]
[illegible]bas in sede sua se[illegible]
[illegible]cum baculo pastora[illegible]
[illegible]ris ante eum flect[illegible]
[illegible]ium D. Abbas et p[illegible]
[illegible]n suam, et instru[illegible]
[illegible]s, deinde surgen[illegible]
[illegible]e.

[illegible]omine patris [illegible]
[illegible]en. Adiuto[illegible]
[illegible] domini. Ast[illegible]
[illegible]fecit coelum et[illegible]
Deinde interro[illegible]
[illegible]ccipis ep an[illegible]
[illegible]m Clericatus?
[illegible]bbatitatem, c[illegible]